

LLUCMAJOR

de pinte en ample

MÒDULS A LA FORÇA A "SES ESCOLES"

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany. S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT
C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX
Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezars
Antònia M. Bonet	Celso Calviño
Llúcia Caldés	Miquel Cardell
Francina Capellà	Joan Clar
Sebastià Cardell	Bartomeu Font
Antònia Font	Catalina Garau
Joana Font	Miquel Janer
Maties Garcias	Joan Jaume
Franc Jaume	Aina M. Llompart
Coloma Julià	Jaume Manresa
Antoni Llompart	Antoni Monserrat
Llorenç Mascaró	Joan Monserrat
Apol·lònia M. Monserrat	Guillem Oliver
Francisca Mut	Margalida Palou
Jaume Oliver	Nanda Ramon
Bartomeu Prohens	Josep Sacarès
Sebastià Rubí	Miquel Sbert
Jaume Salvà	Catalina Serra
Tomeu Sbert	Arnau Tomàs
Joan Socies	Gabriel Thomàs
Jeroni Tomàs	Bàrbara Verdera
Antoni Vadell	Francesc Verdera

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Les DOT i l'adéu de Cañellas

- La decisió de l'expresident Cañellas d'abandonar l'escó en el Parlament, entre altres motius, per la seva disconformitat amb les Directrius d'Ordenació del Territori i l'oposició que aquestes han suscitat en sectors com els propietaris de finques i els hotelers (en la majoria i tret d'algunes excepcions votants del PP), són indicis que les DOT, que es va treure de la màniga el president Jaume Matas després de la multitudinària manifestació del GOB en què milers de mallorquins varen dir Basta de ciment!, suposaran un cert fre a la construcció o, almenys, unes pinzellades d'un nou tarannà del PP de cara a la conservació del territori.

Segons sembla, l'adéu de Cañellas, que no es va produir després dels diferents casos de corrupció, entre ells el cas del túnel de Sóller, i les sempiternes peticions de l'oposició per tal que l'"amo" abandonés la seva continuada presència en un dels sillons del Parlament, ara s'ha aconseguit, quan el PP, en el seu proclamat gir cap al centre, ha insinuat amb les DOT que ja ha arribat l'hora de no posar tant de ciment damunt les illes.

Els anuncis proteccionistes de les Directrius d'Ordenació del Territori, a falta de concretar a l'hora de redactar aquestes línies en no haver-se produït el debat al Parlament, provoquen quelcom més que polseguera al si del PP. "Cimenters" i "aprenents" de la conservació del territori s'han alineat en bàndols diferents i sembla que continuaran així almenys fins passades les eleccions municipals i autonòmiques del proper mes de juny. Els propietaris de finques s'han apressat a advertir a Matas que les DOT, ni res semblant a la seva filosofia, figurava en el programa electoral del PP quan el 95 va aconseguir la majoria absoluta, justament amb Cañellas com a número u de la llista.

L'adéu de Cañellas coincideix també amb els moments en els quals l'elaboració de llistes i de candidatures entra en el punt més àlgid. Cañellas, segons han reconegut els mateixos dirigents del PP, controlava la militància i els càrrecs del partit a la Part Forana. O el que és el mateix, els anomenats "cañellistes" eren majoria als pobles. La incògnita per resoldre és si aquests seguidors de Cañellas continuaran en les pròximes llistes electorals, o, al contrari, tindrà lloc una purga com sembla augurar la defenestració del sempitern batle de Santanyí, Cosme Adrover, que s'ha produït aquests darrers dies. La moguda electoral només acaba de començar i les protestes contra les DOT són també anunciades si s'acompleixen les amenaces que, de moment, lideren els propietaris de finques que no han estat escoltats pel president Jaume Matas. ♦

Expedició de certificats de residència: conveni amb "Sa Nostra"

Arnau Tomàs

- Tots els temes presentats a l'ordre del dia del darrer plenari ordinari de l'Ajuntament de Llucmajor varen ser acordats per unanimitat, menys el que feia referència a una convalidació de despeses de l'exercici anterior, en el qual el PSOE va votar en contra. Antoni Garcias va manifestar que ells sempre han rebutjat aquestes operacions de convalidació i, per coherència, ho fan una altra vegada.

Els altres assumptes aprovats per unanimitat, varen ser aquests:

- Ratificar la resolució a l'assumpte judicial "prèvia 3080/98 F".

- Col·laborar amb l'exposició Ibèrica de coloms misatgers.

- Modificació d'ordenances fiscals.

- Bases de mèrits específics que han de regir el concurs ordinari per a la provisió en propietat del lloc de treball d'Interventor.

- Conveni amb "SA NOSTRA" per a l'expedició de certificats de residència. ♦

Aprovada la construcció de dues piscines cobertes

A. Tomàs

- En una sessió plenària de caràcter extraordinari, l'Ajuntament de Llucmajor va aprovar, per unanimitat, el projecte de construcció de dues piscines cobertes, als camps municipals de Llucmajor i de s'Arenal, per un total de 240 milions de pessetes. El regidor Joaquín Rabasco va dir que es tracta d'un ambiciós projecte, que se sol·licitarà dins del pla d'equipaments esportius del CIM si bé aquest organisme no finança l'obra, l'Ajuntament construirà les dues piscines de les arques municipals. El portaveu del PSOE, Antoni Garcias, tot i que votà a favor, va manifestar que serà molt difícil que el CIM financiï totalment aquesta construcció, perquè només disposa de 200 milions per a tot Mallorca.

Un altre tema d'interès que es va aprovar amb l'abstenció dels membres de l'oposició (PSM i PSOE) va ser la convocatòria d'un concurs de lloguer de vehicles de neteja per a l'Ajuntament, en un temps de quatre anys, a devuit milions anuals. El batle va explicar que és una prova, ja que altres consistoris ho han fet amb resultats positius. El batle va afegir que la neteja dels carrers és més ràpida i econòmica amb les màquines que no amb persones. L'abstenció de l'oposició va ser causada perquè consideren que l'actual grup de neteja municipal és suficient.

Amb el vot en contra del PSM i l'abstenció del PSOE, es va aprovar l'oferta de treball públic per a 1999, que preveu el pas d'interins a fixos a 13 treballadors de distintes categories, dins de la promoció interna de l'Ajuntament.

Per unanimitat es va aprovar un conveni amb un propietari del camí de sa Torre, es tracta d'un tros molt estret, una volta en què no poden passar dos cotxes i que s'eixamplarà tres metres i la brigada s'encarregarà de construir la nova paret seca que s'haurà tomat. El batle recordà que aquest camí s'adobarà totalment, amb l'aportació de 50 milions del Govern Balear. ♦

4

La Junta de Llucmajor de
**L'ASSOCIACIÓ ESPANYOLA
DE LLUITA CONTRA
EL CÀNCER**

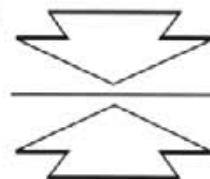
vol agrair la participació a tots els assistents al sopar que es va celebrar el passat dia 6 de febrer, així com a totes les empreses col·laboradores. Així mateix informa dels beneficis obtinguts que varen esser de **550.000 pessetes**.

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

**OBERT ELS DILLUNS
de 17'30 a 20 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)**

METGE OCULISTA

**Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)**

**CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58**

Joana Lluïsa Mascaró, candidata del PSM també al Parlament

Si el mes passat els mitjans de comunicació informaven de la confirmació de Joana Lluïsa Mascaró com a candidata a la batlia de Lluçmajor pel PSM, en aquests moments comença a circular amb força el rumor que l'actual regidora nacionalista també podria figurar dins la candidatura del seu partit per optar a un escó del Parlament balear. Joana Lluïsa Mascaró diu que, de moment, no pot confirmar res, tot i que és veritat que ha rebut l'oferta per part de la direcció del partit i que, com que encara no s'han reunit els organismes que han de confeccionar la candidatura definitiva, prefereix esperar unes setmanes abans de fer manifestacions.

De tota manera, fonts vinculades al PSM han confirmat a aquesta revista que la possibilitat que Mascaró ocupi un lloc bastant avançat dins la llista del PSM al Parlament és un fet gairebé segur. Si es confirmen aquests rumors, Joana Lluïsa Mascaró farà doblat en els comicis municipals i autonòmics que se celebraran conjuntament el 13 de juny vinent, la qual cosa la convertirà en un valor en alça dins el PSM.

En un altre àmbit polític, el del PP, també s'ha especulat amb la possibilitat que Gaspar Oliver, a més de tornar a repetir com a número u de la llista municipal a Lluçmajor, aconseguixi un lloc a la candidatura del Parlament. De tota manera, enmig de la situació de crisi que viu el PP, aguditzada sobretot amb la dimissió de Gabriel Cañellas, i atesa l'adscripció d'Oliver com a tradicional "cañellista", qualsevol decisió sobre la confecció de candidatures municipals i autonòmiques del PP queda supeditada als imprevisibles resultats de la turbulenta situació interna que viuen els populars. ♦

El mollet de s'Estanyol arriba a instàncies polítiques

El passat dissabte dia 20, l'Associació d'Usuaris del Mollet de s'Estanyol es va reunir amb un grup de diversos polítics que representen el conjunt de l'oposició al PP en el Govern Balear. Aquesta reunió pretenia mostrar l'estat de preocupació en què viuen els propietaris de barques que usen el mollet, a causa de les pressions i coaccions a què els sotmet el Govern Balear, a través del director general de Ports i Litoral, Alejandro Lecour, perquè abandonin les instal·lacions portuàries.

Entre els representants polítics hi havia el senador i regidor Antoni Garcias (PSIB), els regidors del PSM Antoni Llompart i Joana Lluïsa Mascaró, i membres d'UM i EU. També hi va assistir el vicepresident del Consell Insular Pere Sampol (PSM), que va expressar el ple suport del Pacte de Progrés que governa el Consell als usuaris del mollet. Dies enrere, la presidenta del Consell Insular, Maria A. Munar, també va rebre l'Associació d'Usuaris per recollir-ne les inquietuds.

Per una altra part, altres tres dirigents polítics que aquest estiu passat varen veure's impeditos per la força d'entrar a les instal·lacions del Club Nàutic de s'Estanyol, Francesc Antich (PSIB), Sebastià Serra (PSM) i Eberhard Grosske (EU), estudien emprendre accions legals contra el Club Nàutic de s'Estanyol per aquests fets, ja que consideren que aquesta entitat no pot impedir el lliure accés a les seves instal·lacions, tal com han ratificat els tribunals en una recent sentència que obliga a readmetre els socis expulsats per la directiva que presideix Antoni Ginard. ♦

Exposició de M. Noguera

Maria Antònia Noguera va inaugurar el dia 1 la seva darrera exposició a la Galeria d'Art EVENTO de Palma. L'exposició estarà oberta al públic fins el dia 13 de març, de dilluns a divendres de 11 a 13'30 h. i de 16'30 a 20 h. i els dissabtes dematí.

Aquesta exposició és un recull de 30 quadres a l'oli, damunt tela o damunt paper; generalment paisatges de Sóller, les Rambles de Palma, el mar de Cala Blava, flors i natures mortes. El color és la nota dominant d'aquests quadres pintats al natural i molts d'ells fets a mida.

Na Maria Antònia ha exposat en quaranta ocasions des del 1970 a Lluçmajor, Palma, Manacor, Felanitx, Santanyí, Inca, S'Arenal... i ha obtingut una vintena de premis i accèssits a concursos celebrats a Lluçmajor, Sencelles, Andratx, Capdepera i ADEBA (Palma). ♦

Nota de la redacció

A un peu de foto de l'article "Foguerons de Sant Antoni", on deia Sonadors de Lluçmajor havia de dir Grup de músics i joves balladors. ♦

Arriba a Lluçmajor el programa de detecció precoç del càncer de mama a Balears

El passat 26 de febrer va tenir lloc a la sala d'actes de la Casa de la Vila un acte de presentació del programa de detecció precoç del càncer de mama, programa que ha elaborat i posat en marxa la Conselleria de Sanitat en col·laboració amb l'Insalud i la *Asociación Española Contra el Cáncer*.

Durant aquest acte, la ponent doctora Carmen Sánchez-Contador exposà el motiu de l'inici d'aquesta campanya i els seus principals objectius.

Per aquells que no assistiren a la conferència, la junta local de Lluçmajor de l'associació de la lluita contra el càncer volem fer arribar les notes més significatives d'aquesta campanya, donada la gran incidència d'aquesta malaltia a les Illes Balears.

El càncer de mama constitueix un important problema de salut, és el tumor maligne més freqüent i la primera causa de mortalitat per càncer a la dona. En aquest sentit, la probabilitat que una dona al nostre país pateixi un càncer de mama abans de complir els 75 anys és d'un 5%. Això significa que una de cada 20 dones desenvoluparà un càncer de mama abans d'aquesta edat.

De totes formes, una sèrie de característiques del càncer de mama fan que es consideri una malaltia susceptible de detecció precoç, que és precisament la mesura més eficaç de què es disposa per combatre-la.

La detecció precoç permet que el tractament sigui en molts de casos eficaç, menys agressiu i incrementa les possibilitats de curació, fins al punt que en un elevat nombre de casos, anticipar-se resultarà vital.

El mètode més fiable per descobrir indicis de càncer de mama és la realització d'una mamografia. És necessari, per tant, fer-se mamografies periòdiques. La mamografia és una radiografia senzilla i no dolorosa que permet detectar anomalies molt petites facilitant-ne el tractament. I si bé, sortosament, en la majoria dels casos la mamografia donarà un resultat normal, si es descobreix alguna anomalia s'haurà guanyat un temps preciós.

És per això que totes les dones de Balears, i per tant totes les de Lluçmajor, amb edats compreses entre els 50 i els 64 anys rebran una carta per anar-se'n a fer una mamografia, perquè en aquells casos en que es detecti qualsevol anomalia, es puguin realitzar les proves complementàries necessàries per posar en marxa el tractament adequat, en el termini màxim d'un mes.

No convé dubtar, per tant, a l'hora d'acudir a la cita, si bé, per a més informació sempre es pot acudir al consell directe del propi metge de capçalera o de la comare del Centre de Salut. I la Conselleria de Sanitat ha posat, a més, un telèfon de consul-

tes, el 971.176.862, per resoldre qualsevol qüestió que se'ns pugui plantejar en qualsevol moment.

S'ha d'entendre que s'ha agafat la població de dones compreses entre els 50 i els 65 anys perquè és quan en més freqüència es presenta la malaltia però no hi ha cap edat en la que la dona estigui protegida o exempta de patir-la, per això és necessari fer o seguir fent les revisions ginecològiques periòdiques anuals o bianuals, segons criteri de l'especialista. Això ens permetrà prevenir aquesta i d'altres malalties pròpies del sexe femení.

La Junta Local de l'Associació de Lluita Contra el Càncer. ♦

XII Aniversari de la Banda de Cornetes i Tambors

El passat 11 de febrer es va celebrar el XII aniversari de la Banda de Cornetes i Tambors de Lluçmajor, amb la presència del batle Gaspar Oliver i els padrins de la banda: Tomeu Penya, cantautor, i la miss Balears 1993, Cristina Vera. Com és habitual el batle va entregar uns obsequis als components de la banda i enguany en Tomeu no va poder cantar perquè un costipat li ho va impedir.

Fotos Fermin ♦

Mòduls a la força a "Ses Escoles"

Més de cent alumnes van a classe en aules prefabricades

Francesc Verdera

Fotos: C. Julià

- Una de les promeses de la conselleria d'Educació, després de les protestes de pares i alumnes de Ses Escoles, s'ha complert: les aules prefabricades ja es troben instal·lades en el pati del centre escolar i més d'un centenar d'alumnes es veuen obligats a rebre l'ensenyament en aquests mòduls que semblen caps de sabates perquè el reduït tamany contrasta amb el caràcter de l'edifici, obra de l'arquitecte Guillem Fortesa.

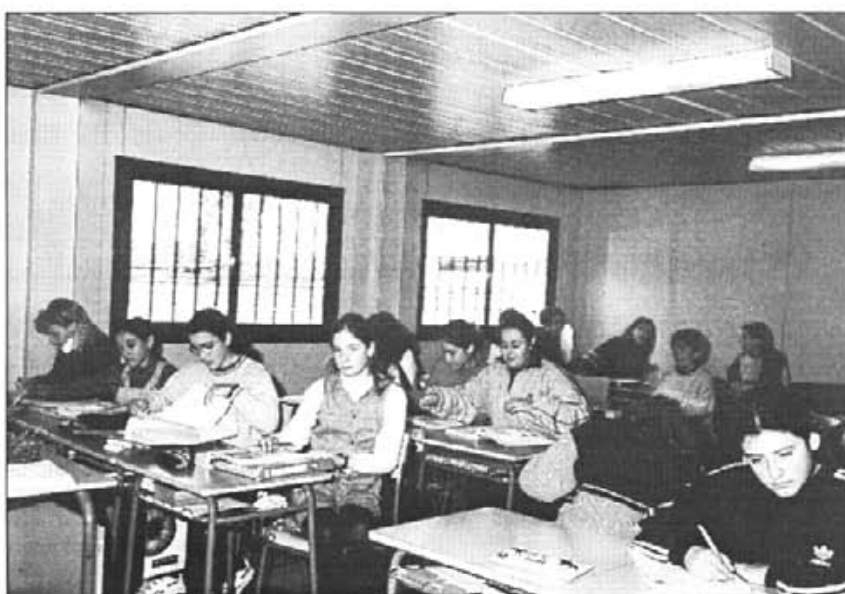
De moment la solució temporal de les aules prefabricades ha oxigenat la tasca de mestres i alumnat. Els escolars, afectats pel mal estat d'algunes aules del centre, poden tenir la seva pròpia aula que, encara que sigui d'unes dimensions molt més reduïdes, tenen la comoditat de la calefacció.

Com que les aules s'han ubicat en el pati del col·legi, els alumnes han de realitzar les classes d'educació física i també els temps de l'esplai al carrer. La zona urbana no presenta gaires problemes perquè es tracta d'un centenar de metres de via pública, entre el col·legi "Rei Jaume III" i el pare de Rufino Carpena. Només el caràcter obert del pati improvisat crea alguns maldecaps al professorat.

Pel que fa a les aules tancades a causa del perill que suposaven els cels rasos i sòtils, no hi ha hagut cap novetat. Els pares es negaren a dur els fills a classe fins que començassin les obres i, efectivament, s'iniciaren: arribaren els picapedrers, col·locaren les bastides, varen tomar algun tros de sòtil fins ara, no s'ha sabut res més.

Tot sembla indicar que la reforma es realitzarà incloent els treballs en el projecte de la reforma total i definitiva del centre escolar; un projecte, amb un pressupost de devers 300 milions de pessetes i que és previst d'execució per seccions, tancant ales a l'edifici perquè, de moment, sembla que l'objectiu primordial és recuperar i conservar les característiques originals de l'obra de G. Fortesa.

L'AMPA ara es troba en un compàs d'espera, després que els responsables d'Educació acceptassin les reivindicacions. El projecte de reforma encara no es troba ultimada i per això l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes espera la decisió, sense deixar d'advertir que estan disposats a noves mobilitzacions i accions reivindicatives si no es compleixen les promeses en els terminis anunciats. ♦

ESPORTS

SA PLACA

Col·lecció Primavera i Estiu '99

Gran assortit de roba, xandalls i esportives

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

S'Arenal

Tomeu Sbert

La moneda única davant el mercat turístic

- L'arribada de l'euro condiciona estudis i expectatives, entusiasmes i incerteses dins el món del turisme on s'Arenal entra de ple.

Per una part es diu que tot serà positiu de cara a la Comunitat Europea i entitats bancàries, perquè facilitarà intercanvis i gestió. Els turistes tendran aiximateix una idea prou clara de la rendibilització dels seus doblers; és a dir, transparència total quan parlem de moneda.

Però d'altra banda també es diu que hi ha la preocupació que amb l'euro neix també una possible i forta competitivitat perquè altres països podran ofertar preus més interessants que el del nostre món turístic arenaler, o balear o espanyol.

Els entesos opinen que encara que reportarà un esforç de modernització, l'euro aportarà estabilitat i disciplina comercials més segurs i actualitzats.

Els països afectats per aquesta nova moneda són Alemanya, Àustria, Bèlgica, Espanya, Finlàndia, França, Holanda, Irlanda, Itàlia, Luxemburg i Portugal. Queda, però, un temps prudencial per canviar les pessetes en euros, fins al 30 de juny del 2002 tot i que la cursa va començar l'u de

gener d'enguany.

Carnaval

El Gran Carnaval Platja de Palma es va celebrar en la seva 23a edició, organitzat per l'Associació d'hotelers i la caravana va recórrer des de son Verí fins a la Plaça de les Meravelles. Hores després, a la Plaça Major hi hagué la festa, amb concursos i entrega de premis.

Taekwondo

Al pavelló cobert de s'Arenal tengué lloc la celebració de la sisena edició de taekwondo, categoria escolar, entre els 4 i 13 anys.

Foren guanyadors en la seva respectiva categoria Alex Duran, Estefania Corales, Sheila Selva, Pep Sánchez, Pep Diego, Toni Lucena, Malen Escudero, Manuel Pérez, Oscar Miró i Llorenç Roca, sota la coordinació de M. Duran.

Hi participaren els col·legis de s'Algar, es Tamarells, son Verí, Sant Vicenç de Paül i Francesc de B. Moll.

Automobilisme

Al circuit de ca n'Aulet es va celebrar un horabaixa de tandes lliures per a entrenaments oficials i devers una cinquantena de vehicles donaren un bell espectacle als aficionats que s'hi havien citat. Fins i tot en alguns moments, l'elevat nombre d'espectadors amb vehicle, va col·lapsar la circulació normal de la carretera, prova evident de l'expectació despertada.

Notícies breus

- Al recital poètic que se celebrarà el proper 9 d'abril, organitzat per "S'Unió de s'Arenal" es rendirà homenatge a Magdalena Servera per la seva participació, al llarg de la seva vida, cantant o recitant en diferents actes culturals en què hom ha demanat la seva col·laboració. Aquest homenatge coincidirà amb la desena edició del concurs. Serà un homenatge ben merescut.

- Dins la campanya de promoció es van celebrar un

8

*Funeraria
Mare de Déu de Lluç S.L.*

A. SASTRE

*C/ Revolta, 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)*

Amb la finalitat de poder prestar els serveis funeraris sense necessitat que la família s'hagui de molestar per ser ben atesa, tant a Palma com a Lluçmajor, posam a la vostra disposició el telèfon de servei permanent: 971 62 01 46, i a Lluçmajor vos atindrà personalment el nostre representant, al C/. Ciutat, 127-1r, Tel.: 971 66 18 62

*C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Lluçmajor)*

ASSEGURANCES

Agència Lluçmajor

Ramon Nicolau S.L.

(Peugeot)

ZURICH

C/ Marina, 104 • Tel.: 971 66 05 21 (Lluçmajor)

bon nombre de proves ciclistes sota la coordinació de To-meu Bestard, president del club Ciclista.

- Els dies 20 i 27 de febrer es disputaren respectives "Milles d'Hivern" d'atletisme, amb una nodrida participació, i amb la col·laboració especial d'hotelers.

- Es van rebent vots per tal de designar l'arenaler de l'Any i els corresponents finalistes, en les seccions de cul-

tura, turisme, esport, populars, comerç...

- La UD Arenal ha començat una recuperació guanyant alguns dels darrers partits. L'equip titular el formen Reus, Roque, Ruiz, Amor, Vela I, Vela II, Castaño, García, Rubio (Loren, Ivan, Marcos...)

- La vetlada de l'Enterrament de la "Sardina" a la Plaça Major reuní molta gent i es va divertir per espai d'un parell d'hores. Hi assistiren la majoria de regidors de l'Ajuntament de Lluçmajor.

- Hem parlat amb l'escultor Jaume Mir, el qual té un encàrrec de fer un monument dedicat al treballador del món del turisme, aquesta va ser una iniciativa de Lluís Riu Bertran, abans de morir.

- Pep Luque, exjugador destacat de la UD Arenal està triomfant a l'equip de la US Sabadell, de segona Divisió nacional.

- L'equip de bàsquet presidit per Guillem Boscana ocupa el segon lloc de la classificació general de II Divisió masculina amb els titulars Ramírez, Salom, Castro, Ortiz, Polo (Barrios, Hernández, Marín, Jerez).

- Sorgiren un munt de problemes de diferent caire al Col·legi públic de s'Algar però sembla que la cosa es va solucionant. ♦

Una de les comparses triomfadores en el "XXIII Carnaval de s'Arenal"

TELYCO

LLUCMAJOR S'ARENAL

**Nuevo domicilio
Plaza España, 54**

Grupo Telefónica

Alta de Líneas Telefónicas.

Teléfonos Básicos, Inalámbricos, Contestadores.

Teléfonos Móviles.

Fax (papel térmico y normal).

Centralitas telefónicas.

Contratos de Mantenimiento.

Venta y Reparación de Equipos Telefónicos.

Distribuidor Oficial:

Moviline

Movistar

Plaza España, 54 - 07620 LLUCMAJOR - Tel.: 971 12 10 83 - Fax: 971 66 40 46
C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 971 27 34 06 - Fax: 971 25 02 71
C/. Trasimeno, 16 - 07600 S'ARENAL - Tel. y Fax: 971 26 93 10

FONTANERIA LLUCMAJOR S.L.

Instal·ladora Autoritzada núm. 375

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat***Amb calefacció i aigua
calenta sanitària**Si teniu qualque problema
cridau-nos.**Estam al vostre servei*C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Lluçmajor

LOCAL

Comunicat

Associació de veïnats de Son Reynés de s'Estanyol

El tancament del Mollet per part de la Conselleria de Medi Ambient i en concret pel Director General de Costes el Sr. Alejandro Lacour, és la crònica d'una obscenitat anunciada.

És la culminació de tot un seguit d'actuacions per part del citat senyor, tendents de manera clara a fer fugir els usuaris del mollet i a l'associació que els representa.

El tancament del mollet, no té una finalitat en si mateix, persegueix exclusivament un objectiu clar com és el càstig a aquells grups, col·lectius i persones que s'oposen a l'ampliació del Club Nàutic. Però aquesta vegada han fet llarg. Com que no els basta amb denúncies, multes, i amenaces d'endur-se'n les barques a un dipòsit, acaben per tancar el mollet amb pany i clau. No sols castiguen els usuaris del mollet, sinó que a més ho fan a tot s'Estanyol, a tots els veïnats que majoritàriament han expressat la seva oposició a l'ampliació. Així n'aprendran!

Comença a ser ben hora que ens adonem de qui són els que de veritat defensen un lloc com és s'Estanyol amb un estil de vida molt concret i qui defensa el model d'un estil desenvolupista, com és la proposta del Pla General d'Ordenació Urbana. Amb aquest model tenim els seus màxims exponents en la Conselleria de Medi Ambient (quin cinisme tenir aquest nom), el Partit Popular a Lluçmajor i la Junta Directiva del Club Nàutic. Tots defensen el mateix model i per tant els mateixos ideals: fer de s'Estanyol un cala d'Or (això ho va dir un dels seus dirigents). Nosaltres afegim, fer un cala d'Or amb xalets i piscina, algun campet de golf, un parell de discoteques, pizzerries i piano-bars.

Tornant al tema del tancament, volem expressar de manera clara i rotunda l'oposició dels veïnats al tancament del mollet i el nostre suport a la valenta Associació d'Usuaris. I diem valenta perquè ni amb les amenaces de les multes (que segons deien podien arribar a un milió de pessetes) els feren fugir. Sols es té coneixement que una barca ha abandonat el seu lloc, i parlem de mes de quaranta. A l'Assemblea dels usuaris d'aquest cap de setmana, hi acudiren com a convidats els grups del PSOE, PSM, EU i UM donant també tot el seu suport i expressaren la seva preocupació per aquest abús de poder.

Per cert i com sempre donar la felicitació a Josep Buades, Macià Buades, Coloma Ramon i a Damià Verger, membres de la nostra associació, ja que el Comitè Balear de Disciplina Esportiva ha deixat en suspens la seva expulsió com a socis del Club Nàutic. Això sí, aquest darrer cap de setmana i com és habitual, tampoc no els deixaren entrar, vulnerant els drets més fonamentals. I parlant de drets, els grups del PSOE, PSM i EU, han presentat la queixa formal a la Conselleria per haver prohibit l'entrada al club a tres membres destacats dels grups esmentats (Xesc Antich, Sebastià Serra i Eberhard Groske) que acompanyaven el Sr. Buades.

Gràcies per tot.

Junta Directiva de l'Associació de Veïnats ♦

10

C/. GRUP ESCOLAR, 68
LLUCMAJOR
TEL.: 971 12 10 81*Gimnàs a Punt***ACTIVITATS PER A TOTA LA FAMÍLIA****JAZZ****AERÒBIC****STEPS****AERÒBIC INFANTIL****GIMNÀSTICA ARTÍSTICA****TAEKWON-DO****HAPKIDO****MANTENIMENT****SAUNA****SOLÀRIUM****MASSATGES***SALA DE MUSCULACIÓ AMB
LA MÉS MODERNA MAQUINÀRIA***700 M² D' AMPLES I COMFORTABLES
INSTAL·LACIONS AL SEU SERVEI**

Comunicat de suport al zelador del Col·legi Públic "Jaume III" de Lluçmajor

PSIB-PSOE

L'agrupació del Partit Socialista Obrer Espanyol de Lluçmajor, en la reunió de la seva Comissió Executiva, del passat 12-02-99, entre altres, va prendre el següent acord:

1º Condemnar l'actitud repressora de l'equip de govern (PP-ASI), de l'Ajuntament de Lluçmajor, en castigar un treballador, per les seves idees i manifestar-les a la mobilització de pares d'alumnes del Col·legi Públic Jaume III.

2º Instar a l'equip de govern (PP-ASI) de l'Ajuntament, a reintegrar immediatament al lloc de feina com a zelador del centre esmentat a Joan C. Huguet, lloc de feina que desenvolupava correctament, fins que se li notificà el seu trasllat a les urbanitzacions costaneres a netejar contenidors.

3º Denunciar la incompetència de l'equip de govern (PP-ASI) de l'Ajuntament en prendre represàlies contra un treballador de la brigada laboral, tota vegada que aquest, per poder participar en la mobilització que es programava, complí amb tots els requisits obligats. Des del departament de recursos humans se li donà el vist i plau, ho comunicà verbalment al seu cap de servei, el qual l'autoritzà.

4º Donam suport a la decisió del Claustre de Professors del centre públic "Jaume III", per reclamar que en Joan C. Huguet torni al centre com a zelador, lloc de feina que no hauria d'haver alterat la seva funció per la participació en una mobilització justament reivindicativa.

5º Donam suport també a l'Associació de Pares d'Alumnes, la qual destacà la "casualitat" que el trasllat es donàs, justament, després de participar en l'esmentada manifestació.

És obvi el caràcter dictatorial del batle, (PP-ASI) en manifestar; que ell té tot el dret a traslladar els membres de la brigada laboral d'un lloc a altre, és incongruent, tota vegada que Joan C. Huguet desenvolupava la seva funció com a zelador del centre Jaume III, **durant tot el dia**, ja que l'actual zelador només realitza la seva feina els matins, ja que les horabaixes el personal del mateix centre assumeix les funcions de tancar les barreres i el que sigui necessari. ♦

S'Estanyol en perill

Josep Manuel Luna
President Comitè Unió Mallorca
Lluçmajor

S'Estanyol des de fa molt anys es resisteix a la seva destrucció. Vàrem començar amb la polèmica Central Elèctrica, després, ampliació del Club Nàutic, que si en un principi es podia entendre la necessitat d'una ampliació mesurada i adequada a la demanda real, després es va veure que l'ampliació era una gran operació immobiliària marítima, fent un nou port esportiu.

Ara, després de moltes anades i vengudes ens trobam que toca als usuaris del mollet de S'Estanyol, moment històric per fer-los fugir, i una busca menys per poder fer el nou port esportiu tan desitjat per alguns.

Petites embarcacions del mollet i usuaris del mateix es troben en perill. Com a ciutadans d'aquest poble no podem permetre que el terreny públic es converteixi en privat, per interessos econòmics.

El pasat dia 20 de març, vaig tenir la possibilitat d'assistir a l'Assemblea d'usuaris del mollet de S'Estanyol, molts d'afectats hi eren, i varen expressar el seu temor pel futur de les seves barques i les sancions que els hi imposaran si no treuen les barques.

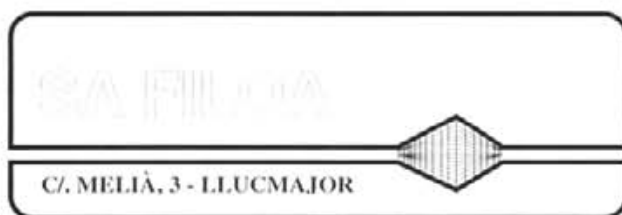
És ben hora que els nostres governants, s'acostin al poble i se sensibilitzin amb les petites coses que els ciutadans demanen per tenir el que es diu "una bona qualitat de vida".

Vull expressar el nostre suport a tots els afectats, per poder aturar una vegada més, que S'Estanyol es mori.

Tenc la confiança que aquest estiu tots pogueu gaudir de les vostres barques al mollet, i els qui no les tenim, també poguem passejar per la vorera de la mar sense parets ni reixeta.

Estam amb vosaltres. ♦

11

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Rua llucmajorera i Enterrament del Carnaval

Guillem Oliver
Fotos: C. Julià

Va ser un del dies de més fred d'aquest hivern. Devers les cinc de l'horabaixa ja estaven preparades un munt de comparses afrontant una situació meteorològica no gens favorable, sobretot pels disfressats que no duien molta de roba.

I en vérem passar de camilles, llanternes (es veia bé que ho eren), envasos de begudes, senyores, senyors, ninets i ninetes, una núvia (ja sé que no ho anomenaré tot, però ho intent), la coordinadora anti-autopista, els esquimals (aquests no en devien tenir de fred), les pageses amb el carro i el cavall i en Miquel Barralet que se va junyir al carro i feia colcar l'ase (com a forma d'homenatge ens pareix bé), els espanta-ocells, els mariaxis, els extra-terrestres, els pitufos, l'escolania, el clero, els conillets, els televisors, els pollets i més coses que no me'n record. Me va agradar molt i he d'alabar sobretot la seva valentia i el desafiament al fred. Enhorabona a tots.

I el dimarts següent, Darrer Dia, un centenar de vídues, la gent de l'O.C.B. i amics i simpatitzants, després de plorar llàgrima viva i vetllar a ull de mort aquest fet tan important, amb el cor pres per l'angúnia de no-resolucions fins a la darrera hora, finalment, i com no podia ser d'altra manera, el Carnaval va cremar a la plaça de Lluemajor. Fins l'any que ve si Déu ho vol!

Que hi anaven d'engalanats, vestits d'aquella manera. Sa Rua llucmajorera bulla, música, disfressats...

Adéu an es Darrers dies; es Carnaval s'ha acabat, ara ja és mort i enterrat. Adéu a ses alegries. ♦

Poequè?

Ramon Tous
Fotos: C. Julià

A mitjan mes de febrer, un grapat de poetes catalans i mallorquins feren una gira fulgurant per la geografia cultural illenca. I per confirmar que Lluçmajor és un poble capdaverter en qüestió de *bolos* poètic, el Halley descavalcà a la *cafeteria Colon* organitzat per l'O.C.B., dissabte dia 20, tal com resava un amenaçador cartell amb més pinta d'anunciar un sarau sarenaler que de reclam per a una tournée d'aquest nivell.

A les set del capvespre -una hora, tot sia dit, bastant difícil, entre funerals i partits de futbol- tot era a punt per començar. Com era d'esperar, però no hi hagué puntualitat. No n'hi ha mai.

Sobre l'*escat* asmàtic i dramàtic de les otomanes, els miralls prismàtics i sareàsties reflectien el posat flegmàtic i pragmàtic d'en Llorenç, mentre un poeta emfàtic i llunàtic enfilava rodolins esquemàtics i traumàtics a un públic dogmàtic i reumàtic allunyat de l'esperit eròtic i limfàtic de la vetlada.

I així es va enfilat un *tempo* interessant i estressant agomolat per l'esperit de Brossa que, jugueta, hi planejava. Poemes que parlaven de meuques, dones que xerraven de merdes, els conys de truja prenyada, els flaixos incansables, les crítiques al futbol, els retrets a sor Maria de la Pau Huguet, un déu que erupta... tot plegat, una sobredosi per als inquilins habituals que hi bequen a entrada de vespres. *Poequè?* era un títol optimista, vista la reacció del *golsur* del Colon.

Els poetes fumen, beuen cervesa, es permeten barbarismes i barbaritats, s'ajauen a les otomanes venerables. Amb tanta promiscuïtat, la poesia ja fa olor de resclos.

A la segona part, amb un públic més homogeni, el ritme es fa més lent. Sota el rellotge aturat de la porta de l'enfront, la vida mateixa és un poema visual. Canten, fumen, riuen, s'asseuen i caminen en una coreografia exorcitant. Els finals dels poemes són desconcertants i el públic llucmajorer, tan educat musicalment, accepta el repte de saber quan ha d'aplaudir.

A poc a poc en treim el net: la denúncia, la crítica social, el desencís existencial, el compromís per la pau... Aquesta també és una poesia universal.

En Tomàs Àries, de Berga, amb els seus poemes insegurs és el més difícil de seguir.

N'Anna, la rapsoda, recita poemes d'altri amb un estil, si més no, peculiar i té cura sobretot, d'aviar-se la gola amb unes bones xuclades de tabac ros.

En Víctor Nik, el gitano de Mataró desconcerta amb un vers compromès, real i pudent.

Na Dolors Miquel marca el ritme, el de l'aigua i el sarment. La poesia esdevé música i expressió popular. Al final, fins i tot ball.

En Joan Adrover de Manacor, amb declamació de saig, esqueixa versos acrobàtics sobre un micro que va i ve.

I en Casasses, el líder prolix, el jove canós, l'escollit dels déus, el preferit d'en Brossa. Tix un vestit sense contingut, sense intenció, sense sentit, sense raó. Només hi clava les agulles certes de la rima, dels vers, del cor.

A les vuit i busques -una hora, tot sia dit, no gaire poètica- sis personatges d'estètica patibulària tancaren un espectral avantguardista i provocatiu davant una concurrència més aviat benestant. Com era d'esperar, però, no hi hagué escàndol. No n'hi ha mai. ♦

Antònia Font

És alt, prim, reposat i mesurat, i potser el conegeu pels seus cabells llargs i les ulleres redones. Algú podria dir que la seva figura, recorda, potser, la d'un filòsof; fins i tot la d'un mag i, tanmateix, no es dedica ni a una cosa ni a l'altra, encara que en el fons és possible que tengui un poc de cada aspecte. És en Jaume Manresa Quetglas; té vint-i-dos anys, de Lluçmajor, estudiant universitari i, el que avui ens interessa més, músic. Actualment forma part d'un grup de creació bastant recent que compta amb cinc membres i du per nom "Antònia Font". Ara acaben d'enregistrar un disc que surt al mercat aquest mes de març, i és precisament d'això, del grup i del disc, del que avui parlarem en aquests quatre mots.

- Qui sou els components del grup i com neix la idea de juntar-vos?

Som cinc amics els que formam el grup: en Pau Debon, que és el cantant; en Joan Miquel Oliver, guitarrista; en Pere Debon, bateria; en Pere Estarelles, baix; i jo, que toc els teclats. Pel que fa a la idea, va partir del Pere Debon i del Joan Miquel, parlant, un dia, de música en viu i de la mancança que tots dos havien notat de grups que fessin una música que fos bona per ballar i divertir-se a nivell, diríem, de revetlla; una música que fos com un pont i que anàs des de la música més popular fins a altres estils com el rock. A partir d'aquí, es plantejaren un grup que tengués melodies agradables, amb ritmes llatins i mediterranis molt ballables i amb lletres que tenguessin un registre que pogués arribar ràpidament i fàcil a la gent. Evidentment, també era molt important la química del grup, és a dir, que hi hagués bones relacions entre els qui el formassin i, per això, a l'hora d'escollir la resta de components ens van triar a nosaltres: un germà i dos amics.

- Quin tipus de música feis?, heu tingut una bona rebuda per part del públic?

La música que feim parteix de dues branques principals; per una part, la rítmica, que és molt directa i es basa en ritmes llatins, sudamericans

Joan Miquel, Pau, Jaume, Pere E. Pere D.

(bossa nova i rumba, fonamentalment) i rock; i per l'altra, en les melodies, que són més de caire mediterrani. Amb això, més que intentar oferir diversitat, la voluntat és donar una cançó agradable i bona d'entrar, d'assimilar. A més, en contrast a la música més divertida, les lletres tendeixen a un to més melangiós.

I quant al públic, bé, ens escolten sobretot els amics, però sembla que a l'altra gent que ens ha sentit, tot i no tenir una resposta tan exagerada, els agrada. Fins ara érem un grup bàsicament de directe però ara, amb el disc, potser arribem a àmbits una mica més diferents o amples.

- Parla'ns un poc del disc: què ha suposat per tu l'experiència d'un enregistrament i què us ha semblat el resultat final?

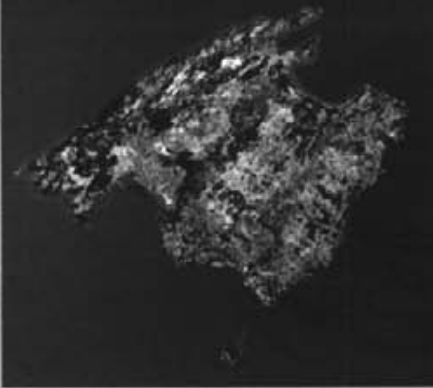
L'experiència és molt bona, encara que hi ha moments difícils que fan adonar-te de l'esforç de la música i en concret de gravar un bon disc. Però això sí, essencialment molt bona, aprens moltes coses (alguns secrets d'estudi que desconeixies, tecnicismes...). És molt important la satisfacció de veure l'obra acabada, però també hi ha una mica de reanca per l'expectativa que teníem quan vam entrar a enregistrar, mai es correspon del tot l'expectativa inicial i el resultat final. Del que n'estic molt content, és que ens ha quedat un disc bastant cohe-

rent, tant a nivell de música com de lletres és un disc molt unitari; segons en Joan Miquel (que és el compositor i lletrista), el disc seria com una "història estètica sense argument lineal".

- Un disc és una fita molt important per a qualsevol grup, quins altres projectes teniu per a partir d'ara?, heu pensat fins a on us agradaria arribar?

Els principals projectes immediats són uns quants: en primer lloc, la presentació del disc, que si no hi ha res de nou serà al carrer, ens agradaria tallar el trànsit en un lloc concret i fer això, una presentació al carrer a manera de revetlla; també hem de presentar-lo a la premsa i a la Societat General d'Autors; a més, intentarem arribar bastant bé a Barcelona, sobre això, la discogràfica ja hi treballa i, com a cosa segura tenim una presentació a l'Espai Mallorca i una actuació a les "1000 i 1" el dia 7 de març; també ens interessa preparar un bon estiu a nivell d'actuacions. I a llarg termini, anam cap al segon disc, del qual ja en tenim algunes cançons.

I, fins a on voleu arribar?, en principi com més enfora millor però, això sí, intentant no deixar de banda la filosofia a partir de la qual va néixer el grup. ♦

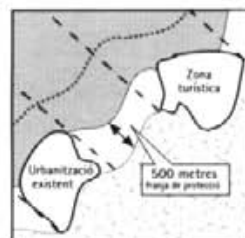

INFORMACIÓ AL CIUTADÀ

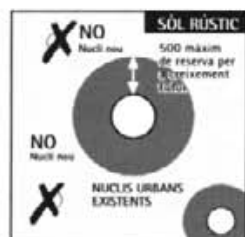
DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

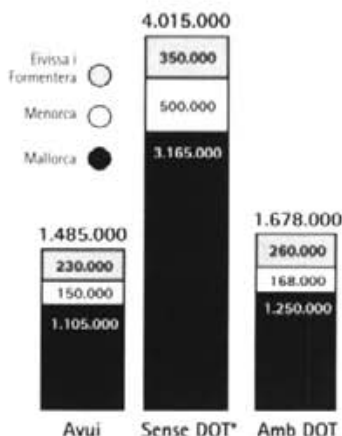
Creixement sostenible

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS LITORALS

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS AÏLLADES

REGULACIÓ DEL CREIXEMENT DE POBLACIÓ

Quina protecció fan les DOT?

Hi ha una sèrie de mesures que s'aplicaran automàticament quan siguin aprovades les DOT al Parlament:

- Prohibició de fer urbanitzacions a menys de 500 metres de la costa (100 metres, en el cas de Formentera)*
- Desautorització de totes les urbanitzacions en sòl rústic que formin nucli aïllat, no contingui a un nucli existent*.
- Els habitatges unifamiliars fora dels nuclis no es podran construir a menys de 250 metres de la mar.

S'aplicaran altres mesures, una vegada aprovats els plans territorials parcials que pertocquen a cada municipi:

- Establiment d'un límit d'expansió anual de cada nucli de població.
- Establiment d'un límit total de creixement per illa.

* Aquestes mesures desclassifiquen tots els projectes d'urbanització a qualsevol fase de tramitació, excepte si les obres han començat o si es fan en sòl urbà.

Les Directrius només redueixen el sòl urbanitzable?

No. De fet, la determinació més important de les Directrius no és la que converteix en rústic el sòl urbanitzable avui, sinó la que impedeix que el sòl es converteixi en urbà. Perquè la mesura més important consisteix a limitar el creixement per al futur i fer que totes les Illes puguin oferir nou sòl dins uns límits del 10 per cent en 10 anys i organitzat al voltant dels nuclis existents.

Quant de terreny quedarà com urbanitzable, a Mallorca?

Es retallen en més d'un 60% les possibilitats d'urbanitzar que hi havia abans de les DOT. Però es garanteix el creixement dels nuclis existents amb un anell de reserva per al futur. El terreny urbanitzable a Mallorca només podrà créixer un 10% anual en els propers 10 anys.

Les Directrius d'Ordenació Territorial és la llei que regula el creixement de les nostres illes, protegint les nostres costes i el sòl rústic. Una llei que aconseguirà que, entre tots, fem les Illes que volem.

Més informació: <http://www.caib.es/dot>

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

La Llei General Turística vista pels hotelers

Redacció

Fotos: Coloma Julià

- La publicació de les directrius que pretén seguir la nova Llei General Turística, una vegada aprovada al Parlament, ha esta motiu de controvèrsia i de diversitat d'opinions entre el Govern i la Federació hotelera, cosa de la qual s'ha fet ressò als mitjans de comunicació de la nostra Comunitat.

Davant de la imminent aprovació de la llei, i per tal que ens expliqui quina és l'opinió dels hotelers, hem parlat amb el Sr. Miquel Vidal, llucmajorer, i president de l'Associació d'hotelers de la Platja de Palma, qui ens ha atès ben gustosament.

- Quins són els criteris dels hotelers referents a la Llei General Turística que el Govern ha proposat?

- Amb aquesta llei hi va haver unes discrepàncies, perquè vàrem considerar que era una llei massa intervencionista i hi havia punts on l'administració volia entrar molt dins la manera de dur nosaltres l'empresa. Això ens feia pensar que a la pràctica seria una llei molt difícil d'aplicar i que hi havia coses que anirien en contra dels hotelers. Tot això, va ser explicat per l'Assemblea de la Federació, a més d'afegir que aquesta era una llei d'elaboració precipitada. Però també deixarem clar des del principi que estàvem d'acord amb la filosofia general d'aquesta mateixa llei.

Allò que aquesta pretén és, en primer lloc, la modernització dels establiments hotelers; en segon lloc, que hi hagi un increment i un control de qualitat no només en els serveis sinó també en la instal·lació dels hotels. I l'altra part important, en què també hi estàvem d'acord, era que el

creixement hotelier havia de ser mesurat, i no havia de passar el que ha passat fins ara, ja que era massa gran.

- Què hem d'entendre per creixement hotelier mesurat?

- Creim que el creixement s'havia d'aturar en les mesures possibles, però també sabem que no es pot aturar del tot, perquè provocaria que els establiments quedassin obsolets. Alguns d'aquests establiments vells es renovaran però d'altres seran donats de baixa i substituïts per noves places hoteleres. Aquesta qüestió ja es preveia a l'antic POOT (Llei Cladera) on es permetia que a canvi d'una plaça vella se'n puguin construir dues de noves, en segons quins casos i fins i tot amb un coeficient una mica més elevat, encara ens pareix bé.

- Quines passes heu fet per esmenar el que creieu inoportú de la Llei?

- Com que el plantejament en general ens pareixia bé, i això era el que el Govern volia aguantar, vàrem entrar en unes converses ja que semblava que arribaríem a uns acords. Un acord signat no s'ha produït però s'han produït uns acords de paraula que fan que aquesta llei pugui sortir acceptable per a ambdues parts, ja que la filosofia del Govern i la nostra és la mateixa. Això és al Parlament i veurem què en sortirà, però pensam que la llei pot ser positiva.

També pens que s'ha d' aclarir, sobretot per al gran públic, no gaire entès en la qüestió d'edificació d'establiments hotelers, que l'aturada d'edificació de noves places ja estava feta. No és aquesta llei que la fa; el POOT ja assenyalava aquest intercanvi de places i ja avisava que el creixement turístic havia de ser amb esponjament de zones saturades i amb l'intercanvi de places antigues per unes de noves. El que fa aquesta nova llei és que ho deixa més clar i encara més matissat. ♦

Sa Llibreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Llucmajor)

Cultura i Ajuntament

Maties Garcies

No és gens difícil recollir opinions adverses sobre l'actuació cultural de l'Ajuntament de Lluçmajor durant aquest darrers quatre anys. Molt sovint, enmig d'una conversa qualsevol, surten opinions tremendament crítiques sobre allò que ha fet malament o allò que ha deixat de fer l'Ajuntament en matèria de cultura. Basta dir que, d'opinions d'aquesta mena, no només n'he llegides moltes en aquesta i altres publicacions, sinó que també me n'han arribades tant si jo era al meu lloc de feina, que és a Palma, com si seia a un cafè de Plaça o, fins i tot, si em dedicava a tomar ametles. Vull dir amb això, que el desastre cultural del consistori és allò que s'anomena *vox populi*.

No vull personalitzar en ningú la magnitud de la tragèdia que viu la política cultural del municipi. És ben clar, però, que aquesta situació és el fruit de la política general del PP que ens governa. Si volem posar-hi remei, no es tracta només de criticar l'actuació del dia a dia, sinó de veure quin és el paper atorgat en les prioritats municipals a tot quant és cultura per part de l'equip de govern durant quatre anys. I és aquí on hi ha la gravetat dels fets: la cultura no ha interessat gens.

Pens que no és agosarat dir que, si a Lluçmajor volem millorar com a persones i com a poble, haurem de posar fi a aquesta situació. Avui dia, la cultura no és un afegit, no és una inutilitat, no és una activitat prescindible. És tot el contrari: la construcció dia a dia d'una personalitat col·lectiva

i individual. És la manera de ser de tots i de cadascú, construïda a partir d'un llegat, d'unes arrels, però també de les innovacions dels nous temps i de les aportacions externes. Com pot desinteressar-se'n la Casa de la Vila?

Si pens que no se'n pot desinteressar és perquè l'activitat de l'Ajuntament no és sols administrativa, sinó també política. I això vol dir que ha de ser sensible a les inquietuds de la gent i ha de col·laborar amb les entitats i les persones que fan aportacions creatives. També vol dir que, quan sigui necessari, l'Ajuntament ha d'emprendre iniciatives valentes i imaginatives per compte propi.

A Lluçmajor, hi ha molta feina per fer. Hi ha gent que treballa en molts de camps culturals: teatre, música, dansa, tradicions, literatura, fotografia, pintura. Tenim creadors importants nascuts aquí, però amb projecció i fama alguns fins i tot internacional. El nostre llegat històric té moments que s'han d'estudiar i donar a conèixer: el paisatge marinenc amb un món rural impressionant, jaciments arqueològics de primera magnitud, el Camp de la Batalla que marca un moment important de la història medieval, una trama urbana amb edificis singulars, monuments costaners que s'han de preservar, la memòria del moviment obrer i de la industrialització que es desenvoluparen des de finals del segle XIX. També el nostre calendari local té unes Fires de molt de ressò i un grapat de festes que s'ha de potenciar.

Pel que fa al patrimoni i als serveis, l'Ajuntament està cridat a fer-hi un important paper. Basta pensar que

el retorn del claustre del convent de Sant Bonaventura, un cop se'n vagi la Guàrdia Civil, suposarà un repte que cal assumir amb il·lusió i amb imaginació per convertir-lo en un espai cultural i cívic de primera magnitud per a la gent de Lluçmajor. Els costos econòmics, de treball i d'idees que suposarà no seran pocs, però no podem tudar l'ocasió que se'ns presenta. Igualment pot passar amb el fort d'Enderrocat, ara en procés de lamentable degradació.

Vivim en un món en què el lleure i el turisme s'agermanen amb la cultura i la informació. Això ens pot fer mal, si ens despersonalitza, si ens vulgaritza o ens fa vendre el nostre patrimoni per quatre reals. Però ens pot fer bé si ens serveix per aprofundir en allò que som i que tenim, i per mostrar-ho dignament. Si volem respondre als reptes del present així com cal, hem d'actuar en el camp de la cultura.

Potser s'han tudat quatre anys i no és qüestió de badar altres quatre. Bufem aires que permetran la renovació a la Casa de la Vila. El quefer cultural de l'Ajuntament i de la societat llucmajorera, en poden sortir clarament millorats. No en desaprofitem l'ocasió. ♦

18

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/ Tomás Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

- Embotits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Els (mateixos) caps dins les alfàbies (de sempre)

Miquel Cardell

Al nostre grup, llevat d'una gallega i un aragonès, tots els demés som de nacionalitat catalana. Hi ha dos rectors de Girona, un senyor de Lleida i cinc mallorquins. Quin bon parlar que hi fa amb la nostra llengua allà on tothom parla la castellana o la francesa... Si hem de fer cas del que predica per devers la Casa de la Vila o allà on sia el Gran Impresentable, o el que prediquen i fan de manera oficial o oficiosa per aquí i per les Corts espanyoles i espanyolistes els peperos i psoistes (recordau l'Estatut?), una afirmació com aquesta deu ser obra d'algun esperit batasuno, radical, i en tot cas reprovable.

A mi, personalment, no em sembla que es pugui acusar de cap mena de radicalitat **Maria Antònia Salvà**, que és qui l'any set escrivia això a la primera pàgina del *Viatge a Orient* que comentàvem el mes passat. El que sí sembla que tenia és un grau de cultura, un tipus de sensibilitat i de sentiment del propi país que, em fa l'efecte, es poden lligar en una llarga cadena que ens remuntaria a aquell autoproclamat català de Mallorca que fou **Ramon Llull**. I, segurament, a demanar-nos perquè couen tant aquestes idees que, mirau, en nom de la maldat dels nacionalismes i d'un pretès cosmopolitisme espanyolista, sembla que s'hagin de combatre fins i tot abans que es plantegin amb una virulència digna de millor causa.

Cada dia, arreu, veig com dona masseta aquest nacionalisme espanyol, un nacionalisme d'imposició, expansiu i colonial, que em diu: *Ets espanyol, deixa de ser com ets per ser-ho bé*, un nacionalisme disfressat amb pells de xot de tolerància (cap a ells!) i de guettisme (per nosaltres), que

s'ha manifestat prou bé en l'afer de les multinacionals del cinema i el doblatge en català, però es manifesta contínuament a cada racó. Qualsevol avanç del català per teòric, futur i mínim que sia provoca tocs de campana i laments per l'opressió catalanista. Dels altres, res de res. És normal. És normal el que li passava l'altre dia a una botiga de la cadena **Mango** a Palma a l'amiga C., quan per expressar-se en català va haver d'aguantar que li entimassin, després del parell habitual de grunyits interrogants, allò tan civilitzat de *-Estamos en España, así que a ver si hablamos español-*. Es veu que, a més d'estar a favor de l'anorèxia física, ho estan també de l'anorèxia democràtica i lingüística, de la pura mala educació. Clar que això passa perquè les lleis ho permeten, i perquè a aquells que creim que no ho haurien de permetre ens entimen que les sancions per motius lingüístics són una mena de monstruosa imposició. Això que he contat, i que ens ha passat a tots en una o altra ocasió no ho deu ser. O ja ens han fet creure que la maleducada era la meua amiga per voler parlar en mallorquí a una botiga de Mallorca?

No s'han de deixar anar aquestes coses, s'han de denunciar i s'han de desemascarar els discursos hipòcrites que les amaguen, disculpen, minimitzen i fomenten. I, sobretot, s'ha d'exigir a les institucions que compleixin els seus deures. Però tampoc no hem de deixar que ens amarguin la vida en excés. Cal seguir vivint. I llegint. M'he posat al CD el disc dedicat als *Lieder*, les cançons, que va escriure el compositor pollencí **Miquel Capllonch**, romànticisme germànic que em posen a l'abast el tenor **Joan Cabero** i el pianista **Bartomeu Jaume** i que acompanya la lectura a

l'Epistolari recullit per **Miquel Gayà** i editat per Moll, de fragments de les cartes que **Miquel Ferrà** va escriure a **MA Salvà** (d'alguna manera hauré de recordar el seu aniversari, que es solia celebrar amb un acte més o menys cultural i que enguany la regidoria dita de cultura de l'ajuntament que, amb permís de l'impressentable i els vots de molts, presideix **Gaspar Oliver**). Un fragment que em crida l'atenció: *Vol dir encara hi ha senyors que no saben que vol dir encís? Sembla mentida que es pugui viure així amb el cap dins una alfàbia! Veig que per anar endavant haurem de rompre moltes alfàbies i molts de caps. Per això els sentiments se van obrint: ara ja han descobert que la música també és subversiva. Quan se n'adonin que no hi ha res decent que no ho sigui, ens començarem a entendre...*

Una queixa que Ferrà reitera a una i altra carta és la manca de temps: *No saps quina vida duc i com em devoren els minuts els quefers estèrils... o Però jo no tenc força de voluntat, ni tu tampoc, per rompre la teranyina que me té embarriolat m'impedeix remuntar-me lliurement, lluny dels meus mil quefers complicats i rutinaris, a les altures serenes per on volen les àguiles, els voltors i qualque ganso*. Em sent prou identificat amb aquestes queixes, i esper que el lector accepti aquest cansament, aquest tedi que s'acosta a l'infinit, com a explicació per la manca a aquestes pàgines de més maceta sobre el tema de Ses Escoles. Ja em sap greu pels fans de la branca (ja és curiós, tanta gent a qui li agrada i tan poca disposada a donar-ne). Només alguns apunts ràpids: 1) Ja fa oi, encara haver d'estar amb aquestes. 2) On s'han amagat els encesos defensors del patrimoni,

mentre aquelles escoles tan magnífiques que no podien consentir que tocàs la piqueta s'esbuquen d'incúria? Hi ha silencis que diuen més que una enciclopèdia, que parlen molt de *pijerio* intel·lectual i sentimentalisme inconseqüent i que són molt culpables. 3) No deixa de ser al·lucinant la capacitat d'una bona part del col·lectiu de pares d'alumnes per passar de la psicosi histèrica al menfutisme més rotund, i viceversa. 4) Ni deixen de ser fortes les acusacions de politització de l'afer per part del poder municipal. Com si polititzar significàs perdre la raó (dit per un polític pluriprofessional!). Com si la plural junta directiva i l'assemblea fossin beneïts, i com si no haguessin demostrat massa i tot una voluntat de diàleg racional i mesurat. Com si, si ho volguéssim polititzar, ens calgués esperar que caiguí un edifici que mai s'arriba a fer net de tot, i on entren a robar un dia si i l'altre també. Per exemple. 5) Per no parlar de les denunciades represàlies contra un empleat municipal per manifestar-se com a ciutadà i pare: ben democràticament constitucionalment, però ben poc caciquilment, i això molesta, sembla que molesta molt. Si, el Batle té dret de dirigir el personal municipal, però hi ha coincidències que fan mal d'ulls. I massa precedents que demostren una actitud. De manera que ara només ens queda recordar la rondalla del mentider i el llop.

Val més aprofitar la diàfana blancor de la llum d'un clar diumenge de febrer i sortir a fer una volta per la vila. Veure passar, zum, zum, la tribu dels joves patinadors, Bisbe Taixaquet avall cap al passeig fet pista de les seves acrobàcies, i voltar després cap al Parc Rufino Carpena per constatar que la verdesca no fa llarg de bona, però hi volen mèl·leres i hi refila una munió d'ocells semblants a canaris, petits de pit verd-groguenc-grisós als quals, ai, no sé donar nom, amb una cantúria d'una bellesa elemental que s'escampa per l'estesa de fems del més pur estil societat de consum a la fi del mil·lenni (litrones de cola, llaunes de més cola, caps de refresc, bosses de patatilla, caps de donuts i altres virgueries de dieta gens mediterrània) que delata els dos bancs escollits com a cau social per una tribu de motoretters adolescents, guarnits

amb pintades acratoides molt passades de moda, heràldiques roqueres, declaracions d'amor i quatre lloques de porro. Si algú els deia que quan els seus pares tenien la seva edat ja començava a estar ben clar que l'elaesadé podia ser moltes coses bones o dolentes, però en cap cas la *Last Spiritual Dimension* que ells escriuen, mimètics, segurament no s'ho creuen. Mentre ho descobreixin d'hora i sense sobrepreu excésiu...

Un altre que passa i s'atura a comentar la feta em conta que és veïnat de la placeta dels Pins i que un vespre, veient com una tribu juvenil de les que campen per allà destrossava contenidors, va telefonar a l'ajuntament per donar part. Dos dies després, diu, els reforços arribaren a veure què havia passat...

Un poc més enviant, constat la desaparició del que ja començava a ser una joia de l'arqueologia local: Quan les brigades que rentaven la cara de la vila, a l'hora de rebre les visites de la Darrera Fira i ja havia fet rapa-rapamoxeta al parc, el dijous o el divendres abans d'aquella gloriosa diada de multituds, una mare o pare amb més presses que criança va deixar davall un banc uns bolquers infantils, un "paquet" de cel·lulosa usat i ben usat. Va passar octubre, i novembre i desembre, va arribar l'any nou i allà seguia l'endemera cantant les virtuts del servei municipal de neteja i la diligència dels seus responsables, la gran reputa, tota politzada, ella. Bé, ara ja l'han llevat. Més de tres mesos sense replegar la merda d'un parc infantil tampoc no és tant. O no? Deu convenir que s'hi avessin, els futurs votants.

Ni el més clar i lluminós dels matins de l'hivern fa que resulti dolça d'empassar la visió de la taringa de grues fent de So N'Antem la cabronada luxosa i hotelera amb golf de la multinacional Marriot que ens han elavat fent les voltes conegudes i amb les acumulades complicitats dels de sempre. Reguen el seu camp de gespa amb la nostra set de demà mateix. Ja tendrem temps de pensar-hi.

Avui, però, fa un diumenge ventós i lleig, malsafort, que em fa pensar que no n'hi han posades de grues al cartró pedra d'espaguetti western o sopes-western, de pel·lícula dolenta de romans o creuats que s'han muntat

al Born de Ciutat, amb 150 milions de pessetes que deuen fer molta falta a llocs més útils, i posant als anuncis que és de franc. Els qui n'entenen, historiadors, gastrònoms, afirmen que tot aquest show a l'estil de restaurant espectacle i cabaret de Las Vegas nostrat no té res a veure amb la història que afirma recordar i recuperar: que és fems ideològic, mentida puta, engany. Pur crit electoralista que, de pas, embulla un poc la troca de la història que per aquestes latituds podria arribar a ser perillosa si es conta i s'entenia bé. Valen més els caps dins còmodes alfàbies telefilmiques, que tampoc no molesten gaire tant de periodisme madrileny com es fa per aquí.

Perquè enlloc d'un presumpte poblat corsari copiat d'una illa Tortuga vista per Hooliwood, i amb una sucursal de els Comediants, no munten un simulacre de despatx d'influències i suborns, que tan bé els han sortit, amb patent de caducitat i prescripció inclosa. O un circ de gladiadors amb l'emprenyat ex-honorable, l'amo cessant, pegant portades, i l'amo de Santanyi recordant que el vot patrimonialitzat i caciquista té el seu preu...

No em fa gens de gola. I si me'n fes, tampoc no hi aniria, per pura dignitat de ciutadà: a mi no m'hi posen a l'estadística d'un èxit cantat amb la complicitat de molts. Posats a jugar a Història, val més llegir la de veres, tornar al més èpic i bèl·lic episodi de la crònica llucmajorera (Si ells llegissen aquestes coses, un any d'aquests ens durien Carolina de Mònaco a fer de Reina de les festes, i amb prou argument històric, ja que sense un avantpassat seu la famosa Batalla de Llucmajor tal vegada no hauria tengut lloc. Llegiu com ho conta **Miquel A. Casanovas** a la seva ben recomanable *Història de les Illes Balears: Jaume III, ara anomenat Jaume de Montpeller, va vendre els territoris montpellerins al rei de França per la suma de 120.000 tàlems d'or i amb aquest capital inicià els preparatius per reconquerir les Illes. Reclutà un exèrcit mercenari a la Provença i armà una flota que posà a les ordres de Carles de Grimaldi, senyor de Mònaco, al qual li prometé la vila de Söller. A les Balears corrien rumors sobre la tornada de Jaume III i dels seus tractes amb estrangers. S'assegurava, per*

exemple, que havia concedit el port de Maó als genovesos... El governador de Mallorca, Gilabert de Centelles posà les Illes en estat d'alerta i rebé reforços. Jaume III desembarcà finalment a Pollença l'onze d'octubre de 1349, ocupà diverses viles (Pollença, Alcúdia, Muro, Inca, Sineu i Porreres) però no fou recolzat pels mallorquins. El 25 d'octubre l'exèrcit del rei Pere, amb un important contingent de mallorquins, s'enfrontava al mercenari de Jaume III a Lluçmajor. Jaume fou mort i el seu exèrcit derrotat. Els mallorquins organitzaren grans festes per celebrar la derrota del que havia estat, fins poc abans el seu rei.

Té, tot plegat, la intensitat d'una novel·la, que podria començar, potser, sis anys abans quan Jaume perd la corona de Mallorca com a resultat d'un procés que passa per la seva gens discreta política internacional i la seva prou activa actitud envers el seu cunyat Pere el Cerimoniós, que era ja el seu senyor en termes feudals, i que acabaria proclamat Rei de Mallorca solemnement a la Seu, després d'haver desembarcat a l'illa sense quasi més resistència que la dels castells muntanyencs.

El mateix historiador prova d'explicar: s'ha escrit molt sobre la desafecció dels habitants de les Balears (envers Jaume III). Les causes tradicionalment adduïdes són el descontentament per l'elevada pressió fiscal que havia aplicat, la preferència del rei pels funcionaris rossellonesos que ocupaven els principals oficis reials, l'interès dels mercaders per preservar la pau i, en conseqüència, l'estabilitat econòmica, i fins i tot la consciència de ser del mateix tronc ètnic i cultural que els catalans. Vicenç Mut, que escriu durant el segle XVII afirma que "Los mallorquines... con consentimiento y orden del rey D. Jaime (el Conqueridor) habían jurado y prometido que no reconocerían al Rey de Mallorca si este contraviniese las capitulaciones; y desconociéndolas él, reconocerían solamente al Rey de Aragón..." Sia com sia, no està malament, devora tota la llegenda del "Noble rei Jaume Tercer" posar-hi aquest punt de vista històric, recordar que, quan la batalla, el Rei reconegut per la majoria dels mallorquins era Pere el Cerimoniós... i plantejar-nos si no convendria, en nom de certa equitat, fer un passeig, amb la seva corresponent estàtua del Rei En Pere, o una plaça del governador Gilabert de Centelles, que al cap i a la fi aquell

dia guanyaren... costaria prou menys que el cartró pedra preelectoral de Ciutat, i sempre podríem acudir al Pla Mirall corresponent (per cert: les rajoles de Plaça, a més de ser horroroses, lleneguen i, cada vegada que plou, causen culades, esclats i en-surts).

Si teníem un passeig o una plaça nova, que ja ens fan bona falta més espais verds públics, els joves de la vila tendrien més llocs per anar a lloure i a l'intempèrie a patinar, fer carreteres de motoretts, destrossar el mobiliari urbà, abraçar-se amb major o

menor entusiasme, estufar l'adolescència, fumar porros, beure litrona, menjar donuts amb patatilla, o el que sia. Que és on el que el batle deu voler que siguin. De fet, un grup de joves preocupats per qüestions culturals, com és ara la ben estatutària difusió del coneixements i l'ús de la llengua catalana, han demanat a l'Ajuntament el pressupost local juvenil del carrer de la Font per fer un acte públic, i encara esperen.

Cosa que ens torna al que escrivia al principi d'aquest article MA Salvà, o a allò de les alfàbies que escrivia un poc més envant Miquel Ferrà. Massa cercles tancats per no posar punt. ♦

TALLERS

CAÑELLAS - ROTGER

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)

LA ELEGANCIA DE LA ARMONIA.

Superficies fugaces,
volúmenes suaves
y líneas tensas:
el diseño del Fiat Brava
nace de unas minuciosas
pruebas aerodinámicas.
Observese el perfil, con
el parabrisas inclinado,
el voladizo trasero
reducido y el tercer
volumen compacto.

Ho diu el diari

Un desastre a 25 anys vista

Maties Garcias

Diu la teoria clàssica de la redacció periodística que la informació rellevant s'ha de donar al començament del text. No enredem, idò, el testimoni de qui té clar quin futur ens espera: "Lluçmajor, amb 25 anys més, serà un desastre". Així parla Francesc Borràs, president dels usuaris del mallet de s'Estanyol, que estan fets un nero amb l'embull de les barques i de les pressions del Govern Balear, que per boca del director general de la matèria els amenaça d'engegar-los de

les instal·lacions. Per completar la "Postal del futur" que li demana el Diari de Balears, Borràs sap bé a qui repartir les culpes: "així com va actualment el consistori i si continuen governant els mateixos d'ara, Lluçmajor serà un desastre". I encara li lleu evocar el pes de la pagesia: "Malgrat la meua jove edat (43 anys, segons l'entradeta) he tingut l'oportunitat de viure a Son Sardina on els meus padrins tenien un hort, hi sembraven i també tenien vaques. Això és el que m'agradaria que tornàs, ja que tenim tendència que tot es con-

verteixi en ciment".

Qui deu sobre quin gust té el ciment és en Lluç Tomàs, tinent batle d'Hisenda. Jo me'l feia treballant pel Govern tot encorbatat i, si no ho he entès malament, ara fa d'encarregat d'obra per s'Arenal. Ja me'l veig granota posada i siulet en mà vigilant els picapedrers. Ho diu el diari: "L'Ajuntament ha designat Lluç Tomàs com a encarregat de vigilar el curs de les obres de l'institut de s'Arenal". I és que les obres havien d'estar acabades pel juny i duen molt de retard perquè l'empresa que les començà els va deixar plantats.

Qui no està per idealitzacions camperoles és Pere Bonet, jubilat com a farer de Portopí: "En mi juventud cualquier trabajo era bueno siempre que supusiera abandonar el campo. Se lo digo: mi padre fue un esclavo de la tierra". Ho confessa a Llorenç Capellà en una llarga entrevista a Brisas en la qual repassa els anys de feina i els projectes de futur: estudiar la història dels fars de Balears.

Parlant d'indrets històrics, el Diari de Balears fa un editorial sobre "el deplorable estat d'abandó i espoli que pateix el fort militar del cap d'Enderrucat", i conclou: "no és just que un monument històric d'aquesta categoria i entitat es deixi perdre de manera tan vergonyosa". Per lluitar contra la degradació del pare natural de l'Albufera hi ha arribat, amb funcions de directora, na Joana Xamena. La preocupa que el pare ha d'acollir 90.000 visitants sense que se'n ressentin les instal·lacions i la natura.

Les Escoles de Lluçmajor sí que se'n ressenten, de vellura i descurança. Per això alumnes, mares, pares i professorat sortiren fins a Plaça reclamant obres urgents. Els acompanyava el conserge, que al cap d'uns dies es convertí en femater. Ordres són ordres. I més si vénen de la Casa de la Vila. Com la d'enterrar els cans morts dins una fossa comuna devora Son Gall, un fet que provoca titulars d'escàndol, sobretot ara que hi ha tanta actualitat canina. ♦

22

NUEVO Clio

DOBLE AIRBAG DE CONDUCTOR Y PASAJERO DE SERIE

AIRE ACONDICIONADO DISPONIBLE EN TODA LA GAMA

AIRBAGS LATERALES (OPCION)

ALETAS DELANTERAS EN NYLON FLEXIBLE

ESTRUCTURA SUPER REFORZADA

FAROS EN POLICARBONATO

DIRECCION ASISTIDA DE SERIE

PARAGOLPES COLOR CARROCERIA EN TODOS LOS MODELOS

SIN LIMITES SIN RESTRICCIONES.

RENAULT
EL PLACER DE VIVIRLO

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.
Ronda Migorn, s/n - Tels. 66 01 40 | 66 00 41

Cartes

Viatge de l'Associació IIIa Edat

Viatge del Regne de Mallorca, (2a part) per terres de València i Castelló.

L'Associació de la 3ª Edat de Lluçmajor del carrer Sant Joan 7, va fer aquest viatge cultural el passat gener. Varem passar uns dies excel·lents, gràcies a l'organització del Consell Insular de Mallorca i de Viatges Tramuntana. Realment no podria haver estat millor.

Donam les gràcies a aquestes entitats, també a la monitora, la guia i el xòfer, per haver fet possible realitzar aquest viatge inoblidable.

L'Associació de la 3ª Edat de Lluçmajor ♦

T'has plantejat alguna vegada la possibilitat d'ajudar un nin o una nina i no sabbies com?

L'ONG "Mallorca Amiga" duu un programa d'apadrinament directe de nins/es de diferents països del Sud.

* **Països:** Els infants són de Cuba, Colòmbia, Guatemala i Mèxic.

* **Destinació de l'ajuda:** L'objectiu prioritari és donar suport al seu procés d'educació per tal que arribin a ser autònoms. Això pot implicar des de despeses de matrícula, llibres i material escolar fins a vestit -uniformes- i articles d'higiene personal.

* **Organitzacions col·laboradores al país beneficiari:** "Mallorca Amiga" ha cercat la col·laboració de diferents congregacions religioses ("Filles de la Caritat", "Mares dels Desemparats", "Religioses del Sagrat Cor"). I això no per una qüestió de confessionalitat, sinó perquè aquestes comunitats compten amb una presència estable a aquells països, unes infraestructures humanes i materials amb una llarga tradició, i un coneixement i compromís amb l'entorn fora de tot dubte. La seva col·laboració es converteix en la millor garantia que les ajudes arribin de la forma més ràpida i eficaç possible.

* **A què es comprometen els padrins i les padrines?:** Apadrinar un nin o una nina implica...

- Pagar una quota anual de 18.000 ptes. L'ajuda s'ingressa en un sol cop. La quantia es revisa cada 2 anys.

- Adquirir el compromís per 3 anys. Una volta esgotat aquest període pot decidir renovar-lo o no.

- Mantenir una correspondència mínima amb els infants (escriure'ls una vegada a l'any).

* **Quina informació rebran, en contrapartida, de l'evolució del seu fillol/a?:** Rebran un informe anual, així com una carta i una fotografia de la criatura.

* **Interessats/des, adreçar-se a:** Nancy Matamoros Álvarez, "MALLORCA AMIGA", C/Martínez Vargas, 2-1r.-1^a, PALMA (Mallorca). Tel. 971-24 47 37 ♦

Encara és calent

És un cas, que si l'havia d'escriure tot, no em bastaria tot el marge que té la revista "Llucmajor de Pinte en Ample" i per això en faré un resum.

Per poder beneficiar-se de la meva germana Rosa, de l'adjutori de l'ONCE per tenir ajuda a domicili, ja que no podia fer totes les feines de la casa, a causa de la vista tan deficient.

Als tres anys, una pilota furtiva li va ferir l'ull esquerre i li va esmicolar la retina. Als quaranta anys l'operaren de cataractes, primer l'ull que tenia com un tros de mirall romput, i al cap de dos anys l'operaren de l'altre, malgrat fos miop. Després de l'operació, es va poder desenvolupar, encara que no massa bé. Ara farà cosa de dotze anys, en un atac de tos molt intens li va esclatar la retina de l'ull que li servia una miqueta i varen haver-la d'operar i extirpar el globus, i va quedar amb l'altre ull, inútil.

Després de fer-me fer viatges amunt i avall i demanar-me tota classe de papers, paperets i serpentines i visites cap a Palma per entregar-los, i de passada era evident que, dissimuladament, em feien interrogants per veure si em trobaven in fraganti. Res, que Sherlock Holmes no feia tanta feina per trobar les marques dels criminals.

A la fi! als setanta anys li varen concedir l'ajut de vint mil pessetes al mes, i si l'import no bastàs, anava a compte de la beneficiària. Cada mes

havia d'entregar el rebut firmat per la jornalera tengués les hores que tengués treballades. Sempre passaven.

En agreujar-se l'estat de la meva germana, era d'esperar que jo l'admetria a casa meva; per al bé d'ella, que estaria més temps acompanyada, i per mi, que no havia de fer correugudes d'una casa a l'altra.

Un dia, sota les circumstàncies que havíem d'afrontar, la meva germana va trobar convenient vendre la seva caseta. L'ONCE, ben amatent, li va retirar la subvenció al mes següent. Mota rectitud. Si era milionària no necessitava ajuda. Però, ja que havia de viure a casa meva, li vaig fer fer per a ella sola un departament amb banyera i tots els estris sanitaris i un dormitori per tal que no se sentís com si molestàs i perquè no la molestassin. I és clar, entre "pitos i flautes", es va escurçar la quantitat de la venda de la caseta. I aleshores sí que els vaig poder fer entendre que ja no era milionària. I em tornaren demanar els mateixos papers i els mateixos viatges a Palma.

Al cap d'un any i mig vengué aprovada la sol·licitud, però s'havien descuidat de demanar un paperet! I era que es necessitava saber el que guanyàvem el meu home i jo, per saber si bastava i no fer-se càrrec ells de l'ajut domiciliari. PAGA TU LA RESTA.

Sort vàrem tenir que jo no cobra-

va cap pensió, però tornaren a insistir i varen mirar-ho més bé! La normativa vigent concedia 15.000 pessetes.

I ara ve la bona (us podeu seure, per favor). Com que la meva germana i jo passejàvem el grip, des de Nadal, al gener no vaig poder sortir a dur el rebut del desembre de la jornalera, a l'ONCE local. I el dia 16 de gener, sense poder-me aguantar dreta, vaig anar a notificar que la meva germana se n'havia anat per sempre. L'oficinista em va contestar sense cap consideració i vaig continuar dient: "he duit el rebut de desembre i el del gener i o caldria tornar". L'oficinista va mirar els rebuts i em va fer una mirada de desconfiança que em va deixar K.O., com si hagués trobat, per fi, el delinqüent que cercaven. I em va espetar amb els mateixos modals: "com és que hi ha les mateixes hores del desembre que les del mes sencer, com el del gener en què nomes hi ha 11 dies?". Ella no sap que quan hi ha malalts a les cases, tot cau a l'entorn de metges, farmàcies, hores de companyia al malalt, missatgers perquè et duguin el malalt a urgències, i d'allà a Llucmajor, a Palma i estar hores a l'hospital esperant resultats de les anàlisis. En fi, la gota ja havia fet vessar el tassó.

Hem rebut la part que li tocava dels 11 dies de gener i no han ingressat l'import de la pensió del desembre. Què me'n deis?

Tenc la impressió que els representants de l'ONCE territorial, van tan atrafegats amb els comptes, tan rectes ells, que escriure els fa perdre el llegir. Ho sap això, l'ONCE central?

Joaquima Faidella

NOTA: L'altre dia se'm va acostar el venedor que es passeja pel districte de s'Arenal perquè li compràs cupons. I li vaig dir: No, no, ja no en compraré mai més, ni jo ni una colla més. Nosaltres compràvem els cupons per afavorir els invidents. ♦

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

Xerrades de cafè

El Club Nàutic de s'Estanyol i el Mollet

Un que escoltava.-

- Com acabarà això del Mollet de s'Estanyol?
- Jo crec que malament per a tots.
- Què vol dir, per a tots?
- Sí, primer per als dirigents del Club Nàutic de s'Estanyol, que engegaren els socis que no estaven d'acord amb l'ampliació del club i al final els hauran d'admetre una altra vegada i, en segon lloc, aquests que volen tenir un mollet gratuït, també se n'hauran d'anar.
- Això de mollet gratuït crec que no és veritat, perquè diuen que paguen un particular per tenir les barques.
- Més encara se n'hauran d'anar, perquè això pertany a l'Estat.
- Pel que veig, en tot això és que als del Mollet els haurà sortit el tir per la culata.
- T'ho penses?
- Sí, perquè amb la política que duen contra el club, els ha costat sortir com a socis i també hauran de treure les barques...
- Ja ho veurem, perquè no està tan clar, que se'n vagin...
- I jo sí, perquè hi ha una ordre del Govern Balear, i l'hauran de complir.
- I al final, també s'ampliarà el Club Nàutic.
- Aquesta ampliació, de moment, es troba aturada, i les barques del Mollet, no se'n van.
- I de tot això, què diuen els habitants i estiuiejants de s'Estanyol?
- Els que no tenen interessos per mig, que són la majoria, se'n foten, tant si amplien el club com si les barques han de sortir.
- Tal vegada teniu raó, perquè allò que volen tots és que s'Estanyol, a més de ser un lloc tranquil, cobri un poc més de vida comercial.
- Sí, que no hagin d'anar a Lluçmajor per fer segons quines compres, i que posin una farmàcia.
- No diguis dois, què faria una farmàcia als mesos d'hivern?
- Per tot això que deis, tant el tema de l'ampliació com el de les barques, no tenen res a veure amb altres problemes de s'Estanyol.
- Diuen els ecologistes que l'anomenat impacte ambiental queda molt perjudicat engrandint el port esportiu, com conservant el Mollet.
- Per tant, la solució seria...
- Llevar el Mollet i deixar el Club tal com està actualment.
- I els que tenen les barques en el Mollet?
- Donar-los un lloc d'amarrada al Club Nàutic.
- Això és somiar truites!
- Vaja quin bullit! ♦

PLAÇA 18 serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

25

PLANS de PENSIONS "SA NOSTRA"

La seva resposta, en bones mans

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

De noms i de llocs

(LXI)

Son Marió

Son Marió

26

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A.M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

Els informadors d'aquest mes de març són Miquel Tomàs i Garrau, més conegut per "Es Pastoret" nascut el dia 29 de juliol de 1950 i la seva dona Rosa Ordinas i Cardona nascuda el dia 29 de gener de 1947 ambdós llucmajorers i amos conductors de la finca de Son Maimó.

Què ens podríeu dir quins són els topònims d'aquesta finca?

Els topònims que hi trobam són els següents:

Tanca de s'Ametlerar o Tanca Gran, sembrada de felanitxers i d'al-

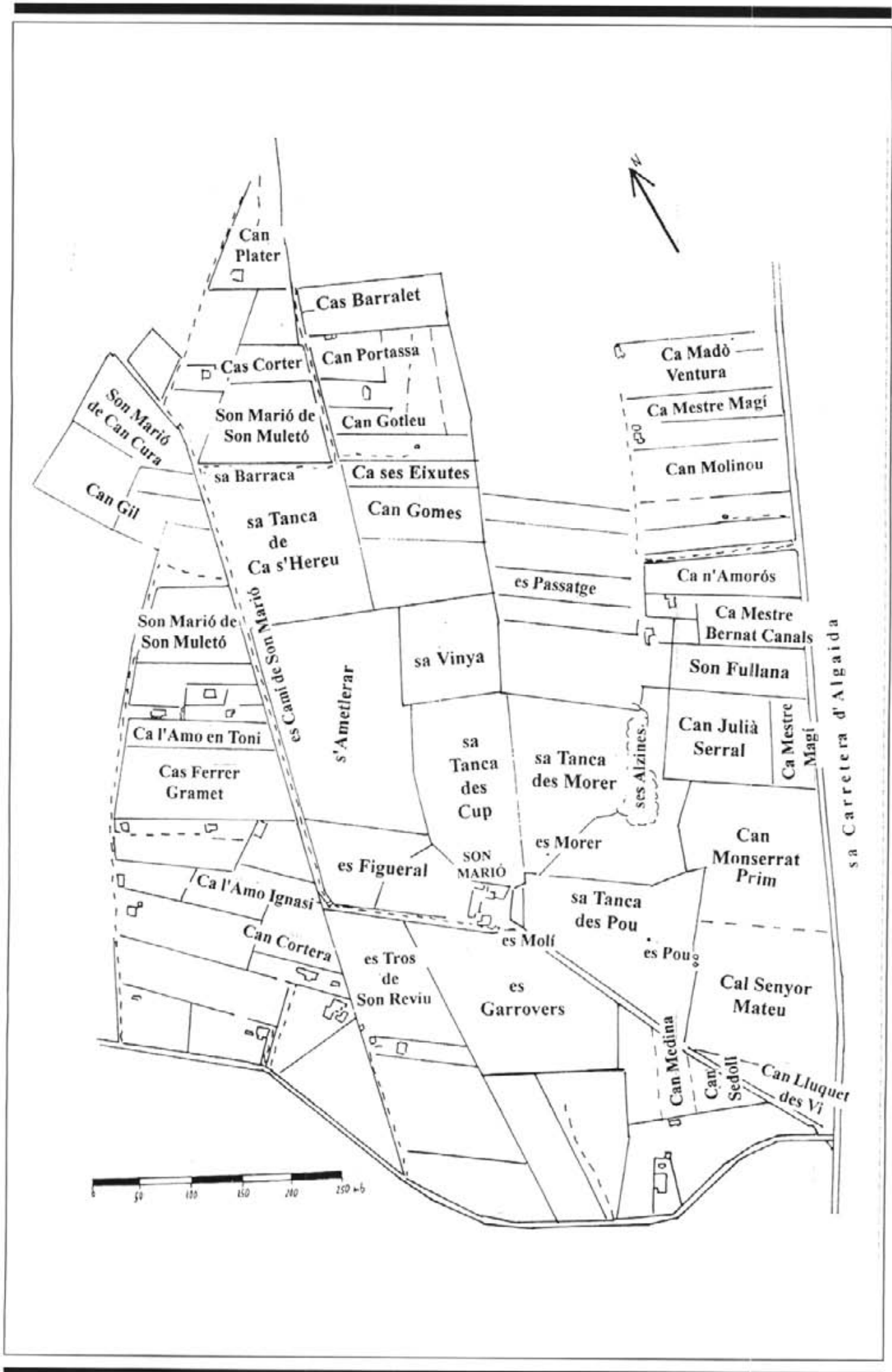
guns verdetes. *Tanca de ca s'Hereu*, hi destaca una barraca de marès i una cisterna. *Tanca des Cup*, té aquest nom perquè arribava al cup de la casa. *Sa Vinya*, abans hi havia sembrada vinya, quan es va morir (fil.loxera) hi sembraren albarcoquers. *Ses Alzines*, situades dins *Sa Tanca des Morer*. *Sa Síquia*, passa per dins *Sa Tanca des Pou* i *Sa Tanca des Morer*. *Es Molí d'Aigua*, només en queden les restes. *Sa Tanca des Morer*, deu el seu nom a un morer molt gros que hi ha. *Sa Tanca des Pou*, destaca el pou que hi ha. *Es Garroveral*, tanca sembrada de garrovers, hi destaca una bassa a un costat. *Es Molí*, està situat a la vorera del camí aprop de les cases i encara es conserva part de la torre. *S'Hortal de Davant ses Cases*, era de parets altes però ja no hi són totes. *Sa Tanca des Revolt*, a la vorera del camí on volta de forma pronunciada.

Quins establits hi havia de Son Marió?

Conec els trossos de: *Son Cortera*, de l'amo Ignasi, del ferrer "Gramet", de na Jerònia, de Son Muletó, d'en Gil, d'en Tomeu "Cura", d'en Tomeu "Plater", de Can Rafel Vidal, de Ca n'Aina, de Can Marroig, de Son Reviu, de Can Pedro Salvà, de Can "Sedoll", de Cal senyor Mateu, de Can Monserrat "Prim", de Can Lluquet des Vi, de Can Gomez, de Ca ses "Eixutes", de Can Gotleu, de Can Climent "Porreguet", de Cas Carter, de Ca n'Aina "de la Pènya", de Cas Mestre Bernat Canals, de Son Fullana, de Ca n'Amorós, de Can Molí Nou, de Cas Metge Magí...

Quina és la cosa que vos agrada més de foravila?

Tota la meua vida he estat al camp i allò que m'agrada més és la tranquil·litat que hi trob malgrat tots els

En Miquel Tomàs "Es Pastoret" i na Rosa Ordinas

maldecaps que hem pugui donar. Si jo hagués de viure a Ciutat en dos dies seria mort. A Son Marió hi ha unes bones cases i està molt a prop de la vila.

Com és la terra de Son Marió?

La terra és argilosa, blanquinosa.

Quines són les vostres tretes més importants?

La treta més important són les ovelles.

Quina raça d'ovelles teniu?

Tenc raça mallorquina, sempre l'he coneguda i em sembla la millor perquè s'adapta molt bé al terreny.

Quines herbes silvestres mengen les ovelles?

Les ovelles mengen: maragall,

trèvol de llapassa, trèvol de ramallet, orella de llebre, margalideres, ruques i llevamans, etc.

Les ovelles se'n temen dels canvis del temps?

Si, i tant, quan corren i peguen bots és senyal de vent. Quan s'espolsen és senyal d'aigua.

Quina és la feina del pastor?

Ses ovelles requereixen la dedicació de moltes hores, necessiten estar amb les persones. El pastor ha d'estar molt amb elles, volen canviar de pastura sovint. Cal distingir dues temporades: la de l'hivern i la de l'estiu.

A l'hivern estan devers dues hores a cada lloc. Solen sortir a trenç d'auba i pasturen fins entrada la fosca. A

l'estiu canvia, surten quan es pon el sol, pasturen tota la nit i quan comença a clarejar ja han d'estar dins els sestadors perquè no convé que els toqui el sol.

Ara que parlem de les dues temporades podem dir que el picarol que duia el xot durant l'estiu era un escalló (picarol gros). Quan arribava l'hivern li canviaven per un picarol més petit després d'haver fet ben net l'escalló i d'haver-lo tapat amb serradís.

Qui vos va ensenyar l'ofici?

El m'ensenyaren: mon pare, amb el qual vaig estar fins els 15 anys; mestre Guillem Garcias "Ventall" el pastor de Ca s'Hereu i mestre Guillem Adrover de Son Sampol.

Per on pasturaven les ovelles?

Abans hi havia molts de pastors, cada un tenia el seu lloc. Jo anava per la banda dreta de la carretera d'Algaida, entre el camí de Son Colom i el camí de Son Cases Noves. Mestre Guillem "Ventall" agafava del camí de Son Colom fins la carretera d'Algaida, en Bernat "Maritano" prenia del camí de Son Cases Noves fins el camí de Gràcia i en Joan de Can Barbarà es Vinyet d'en Canals. Més concretament jo començava aprop del poble, dins el Camp d'en Mataró, pujava cap a Ca s'Eivissenca, cap el tros de l'amo Benet, passava per un tros de Can s'Hostal fins arribar a la Tàpia d'en Soler. Tenia les ovelles a mitges amb el comandant Manresa ara ja fa més de vint anys.

Quins cans tenieu?

Teníem cans de bestiar mallorquí.

Actualment es pastura de la mateixa manera que fa un grapat d'anys?

No, ara ja no es pastura igual, s'ha de dir que ja no hi ha massa guardes a causa dels cotxes, de la venda de finques, dels cans amollats, etc. per tot això la feina de pastor ha canviat. Jo encara trec la guarda a l'estiu durant un mes i mig o dos mesos aquí a Son Marió i a Galdent, però per Santa Càndida ja la duc a Son Felip.

Quantes ovelles per quarterada cal tenir?

Segons el meu parer convé tenir una ovella per quarterada.

El nostre agraïment a Antoni Salvà i Clar i a la seva família així com també a la família Tomàs i Ordines per la seva informació. Fins el mes que ve. ♦

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

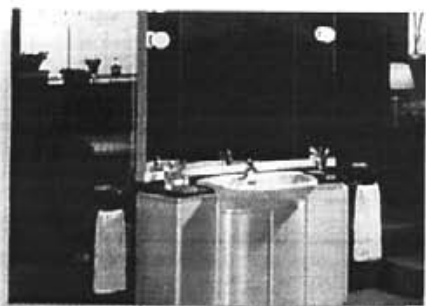
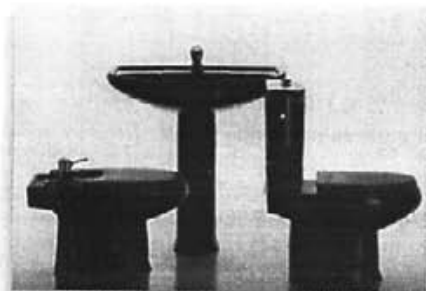

BANYS, TRESPOLS I REVESTIMENTS,
CALEFACCIÓ, AIRE CONDICIONAT...

TOT

de Massanella

Roca

 MASSANELLA S.A.

Ctra. de Valldemossa, 44. - Tel 75 03 45 - Palma

Confraries de Setmana Santa a Lluçmajor (II)

Grup de Confreres de la Confraria de la Nostra Senyora de la Pietat, que participaren el 1984 a les processons del Dijous Sant i Divendres Sant. (Cortesia de la confraria. Foto Toni Catany)

Confrare de la Confraria de la Nostra Senyora de la Pietat. (Cortesia de la Confraria. Foto Toni Catany)

30

Llorenç Mascaró Company
Fotos Clar

Continuam fent un breu repàs a les confraries de Setmana Santa a la nostra Ciutat, en aquest número intentarem donar-vos a conèixer de la millor manera possible les 3 confraries més joves de Lluçmajor.

Confraria de la Nostra Senyora de la Pietat

La confraria de la Nostra Senyora de la Pietat, va ésser fundada el 1984, per Coloma Mòjer Vidal, Maria Mataró i Margalida Pocoví; entre altres. Participaren per primera vegada el mateix any amb 10 confreres. Va augmentant dia a dia, a l'actualitat consta d'unes 30 confreres.

Indumentària

El vestit és negre, igual que el mantell i els guants. Les sabates negres, d'estil saló i calces normals. Missal i rosari. Ornaments al seu gust. No treuen ni estandard ni passos.

Confraria del Sant Crist de la Humilitat

La confraria del Sant Crist de la Humilitat, va ésser fundada el 1969, pel reverend Guillem Torrens Mut, vicari de la Parròquia de Sant Miquel Arcàngel de Lluçmajor i Josep López Salvà. Es va consolidant, continua amb la seva línia ascendent, i a l'actualitat consta d'uns 100 confreres.

Indumentària

Careputxa blanca; amb la Creu de la confraria davant de color vermell amb una borla daurada que penja de la part de darrera. Capa vermella; amb l'escut i l'emblema de la confraria a la part esquerra, amb el fons blanc; les lletres J H S color lila, creu vermella i les voreres daurades. Túnica blanca amb botons vermells. Faixí vermell, amb floccalls daurats. Sabates i calcetins negres. Guants blancs. Ciri reglamentari de fusta amb forma de H, de color crema.

Estendard

A la part davantera l'estendard és de vellut vermell; amb uns floccalls daurats i a la part d'abaix, la inscripció J H S del mateix color. Al centre, dins uns fons de color

Estandard de la Confraria del Sant Crist de la Humilitat.

Mare de Déu de Gràcia.

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunion
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

Jaume Gost

Compra - Venda Antiquitats

C/. Aragó, 310 Baixos (Palma)
Tels. 971 47 51 44 - 907 36 58 45

SPORTS

ca'n salom

Sabates

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Lluçmajor

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

S
L
I

C/. Major, 107 - 07620 - Lluçmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

beig, amb l'orla de color marró oscur, hi ha representada la imatge de Crist, que és de color rosat, amb corona d'espines, marró i negre. La sombra de la imatge és gris-verdós i les gotes de la sang vermelles.

Va esser restaurat per complet i brodat de mig punt de creueta per part de la confrare Antònia Vaquer Miquel, l'any 1995. A la part de darrera hi ha la inscripció "Confraria Sant Crist de la Humilitat".

Passos

Mare de Déu de Gràcia (desfila el Dijous Sant i el Divendres Sant). Vesteix túnica rosa, amb capa cel. Mantell verd oscur, brodat amb or i coronada. Desfila amb una plataforma en rodes, amb direcció trasera, baix palio. Dossé vermell, brodat amb or i faldilla vermella.

Confraria del Crist de Natzaret

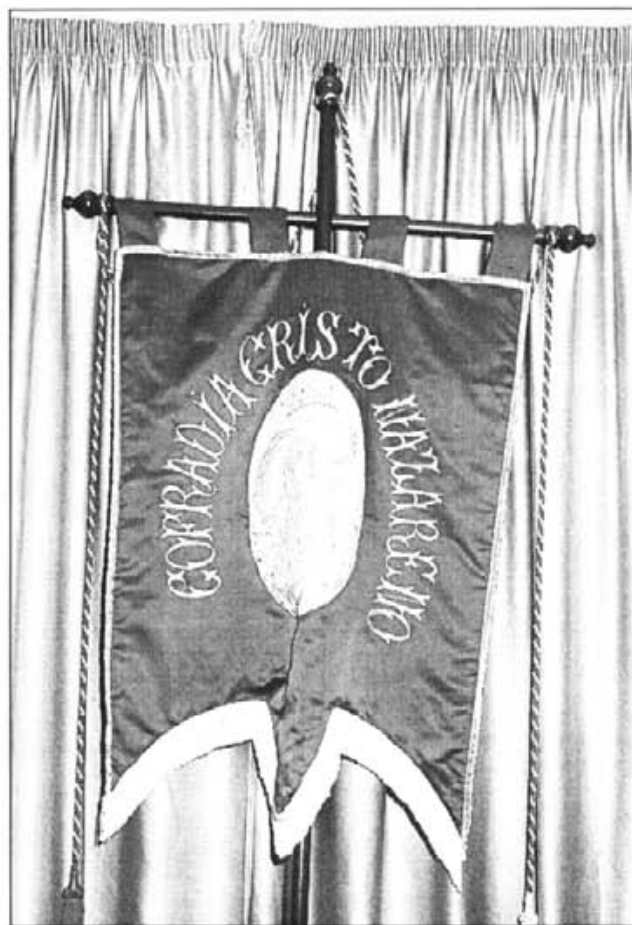
La Confraria del Crist de Natzaret, va esser fundada el dia 13 d'abril de 1989, per Guillem Fullana, Purificació Aguilar, Manolo Aguilar, Bartomeu Bergas, Gabriel Bibiloni i Jordi Font. Desfilaren per primera vegada el 1990.

La Confraria del Crist de Natzaret, és la que desfila en primer lloc a les processons del Dijous Sant i del Divendres Sant a Lluçmajor, ja que és Confraria de Cornetes i de Tambors. El pas marcat a les processons és de marxa lenta.

32

En un principi havia d'estar formada per Cornetes i Tambors, tenia la particularitat d'anar amb la cara destapada a excepció del confrare portador de l'estendard. Després degut a distintes circumstàncies també es va fer confraria amb careputxa. És la confraria més jove de totes les que participen a la Setmana Santa a Lluçmajor; amb una directiva amb ganes de lluitar, de millorar, de superar-se dia a dia. A l'actualitat consta amb 27 confreres, repartits de la següent manera: 5 penitents amb corneta, 7 penitents amb tambor, 2 penitents amb timbals, 1 penitent amb estendard i 13 penitents amb careputxa.

La confraria del Crist de Natzaret va esser la primera a Lluçmajor que realitzà l'acte del Endavallament, el 1990, fou la primera vegada que aquest acte de la Passió es realitzà sonant el tambor i la corneta a l'altar Major de l'Església Parroquial de Sant Miquel Arcàngel, des d'aquest

Estendard de la Confraria del Crist de Natzaret.

any ha acompanyat a les altres confraries a dit acte.

És la primera confraria que ha desfilat pels carrers de s'Arenal de Lluçmajor, a una processó de Setmana Santa, el 1993. El 1997, participaren també a una processó a Santa Ponça (Urb. Galatzó).

Al mateix temps és l'única confraria que el dia de Resurrecció ha acompanyat a la Verge a l'Encontrada amb el seu fill amb el vestit de penitent i la cara destapada, va esser en dos anys consecutius, 1990 i 1991.

Indumentària

Túnica de color granate, amb una filera de botons daurats fins a la cintura, a les mànigues duu un ornament en color daurat envoltant el tall de la màniga. El cordó que duen a la cintura està format per un entrellaçat granat i blanc.

Capa blanca, a l'espatlla de la part esquerra du gravat l'escut de la confraria, que està format amb les lletres inicials C N entrellaçades, brodades amb or i amb una corona damunt, sobre fons granate. Va esser dissenyat per Guillem Fullana. No ha estat copiat de cap altre, igual que el vestit ni el nom. Careputxa granate, acabant en punta, tant a la part de darrera com a la de davant. A la part davantera duu un calze brodat i a la part de darrera duu penjada a la punta una borla de color d'or. Guants blancs i sabates negres.

Els penitents que duen la cara tapada duen en la mà una vara de color platejada i acabada en una creu, disseny del confrare Manolo Aguilar.

**Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu**

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Estendard

A la part davantera és de color granate, du brodat l'escut de la Con-

fraria, que està brodat en or, sobre fons blanc. A la part de darrera, és de color blanc i duu brodat en color granate Año 1989.

Confreres de la Confraria del Crist de Natzaret, participant a l'Endavallament el Divendres Sant, a l'altar Major de l'Església de Sant Miquel Arcàngel de Lluçmajor. (Cortesia de Guillem Fullana)

Està acabat en tres puntes en forma rodona i fou dissenyat per Purificació Aguilar i Manolo Aguilar. El pal que sosté l'estendard el forma un pal en forma de creu, color fusta i de les dues puntes pengen dos cordons iguals al del vestit de la confraria.

Va esser beneït per l'ecònom de l'Església de Sant Miquel Arcàngel de Lluçmajor, Jaume Serra Pons, el mes d'abril de 1990, foren els seus padrins Joan Gelabert i Purificació Aguilar.

Cornetes i Tambors

Les cornetes i els tambors van coberts per unes banderes de color granat amb fils blancs. Els de les cornetes acaben en punta i els dels tambors i timbals són rodons totalment.

No treu passos a les processons del Dijous Sant ni del Divendres Sant.

SERIE 200

SERIE 400

SERIE 600

3 AÑOS

GARANTIA Y MANTENIMIENTO

VISITENOS

LE INFORMAREMOS

ILLA MOTORS, S.L.

Avda. Ramon de Sant Martí, 2 - Tel.: 971 66 01 46
LLUCMAJOR

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(XXII) Hisendats ciutadans (1839)

La llista dels 37 hisendats ciutadans, posseïdors de la gran riquesa rústica llucmajorera, a l'època de la Regència de Dona Maria Cristina, era ben representativa del poder, al nostre terme municipal, i tenim com expressió màxima d'aquesta una figura que ultrapassà els béns patrimonials del més importants terratinents de l'Illa. Ens referim a Mariano de Villalonga i Togores, Marquès de casa des Brull que l'any 1856 es va casar amb Dona Catalina Zaforteza i de Togores, més coneguda amb el nom de la Gran Cristiana. Mariano de Villalonga, considerat el tercer terrinent de Mallorca, posseïa un patrimoni estimat en 7.000 hectàrees i entre d'altres possessions comptava amb la Torre i Son Granada, a Llucmajor, la Dragonera, a Andratx, Son Olesa, a Esporles, i Son Angelats, a Sóller, a més de nombrosos horts a distints pobles com Pollença o Artà.

Venia després com segon posseïdor de riquesa a Llucmajor, el Comte d'Ayamans, per Son Julià, Binificat i Marola i li seguia el Marquès de Vivot, posseïdor de s'Àguila Vella que l'any 1928 fou establida a distints propietaris; i a aquest, el Marquès de la Romana per Galdent i Son Boscana. Altres hisendats eren Don Toni Montis, Marquès de la Bastida, per Míner i la Maimona; don Pere Rossinyol i Gual per Llucamet i Copocorb Vell i finalment, entre les grans fortunes, hi figura don Tomàs Quint Zaforteza per Solleria i Dona Maria Francisca Zaforteza per Betlem, s'Estalella i Païssa.

Fins a la segona dècada d'aquest segle continuà el règim del gran latifundisme més propi de l'edat mitjana que no del nostre temps. Sortosament, els anys 1911 i 1928 les coses canviaren i el Comte d'Ayamans establí Ca s'Hereu i Binificat i va vendre Marola mentre que la Marquesa de Vivot establí s'Àguila Vella que tan beneficià a nombrosos llucmajorers que esperaven l'oportunitat de posseir aquelles terres per recuperar-les de l'erm, garrigues i boscos per dedicar-les al conreu i així crear una riquesa vertaderament social i popular.

Donam a conèixer a continuació la llista a la qual ens referim:

Relación de los hacendados que recidiendo en esta Capital de Palma quedan continuados en el actual padron de riqueza de este Pueblo, con expresion de su nombre y del producto liquido imponible de los bienes llevados y de los no.llevados de su cuenta.

Imponible por los bienes llevados por su cuenta Im- ponible por los bienes no llevados por su cuenta

D. Mariano Villalonga.....	56.565	
D. Pedro Rosiñol.....	10.778	15.992
Sr. Marqués de la Romana por Galdent...	31.819	
D. Jayme Mas del pla del Rey	2.401	
D. José Ferra Anglada de Canaves	1.239	
D. Tomas Sastre.....	857	
D. Juan Garcias	325	
D. Antonio Bizquera	4.325	
D. Antonio Montis.....	17.783	
D. Fausto Melia	6.924	
D. Jayme Socías.....	788	
Dª Juana Ana Omella.....	2.386	
Dª Juana Mª Salas	788	
D. Francisco Omar de Montaner	6.571	
D. Ramon Servera.....	7.893	
D. Francisco Rius	13.486	
Sr. Marques de Vivot.....	40.330	
D. Tomas Quint Zaforteza	15.583	
Dª Maria Franª Zaforteza.....	13.410	
D. Jose Morell.....	13.614	
D. Juan Ferra y Aloy.....	10.478	
D. Felipe Guasp	3.145	
D. Salvador Torres.....	2.028	
D. Priamo Villalonga	7.868	
D. Juan Palou.....	5.330	
D. Mariano Pujol	6.549	
Sr. Conde Ayamans	47.221	
D. Guillermo Montis.....	589	
D. Miguel Danús.....	15.041	
Dª Maria Ana Danús.....	1.037	
D. Miguel Salvá y Cardell	3.711	6.531
D. Francisco Cardell	354	3.447
Dª Maria Ana Salas.....	1.645	
D. Miguel Isern.....	1.146	
D. José Servera	3.253	2.352
D. Bartolomé Borrás.....	3.501	3.136
D. Federico Sbert.....	356	

Llummajor 21 de Noviembre 1839

Se presentó copia al Alcalde de Palma con esta fecha. P.A.
Miguel Puig.

AMLL. SM ♦

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

Sobre la bestialitat

Llucmajor, 1621

Bartomeu Prohens Perelló

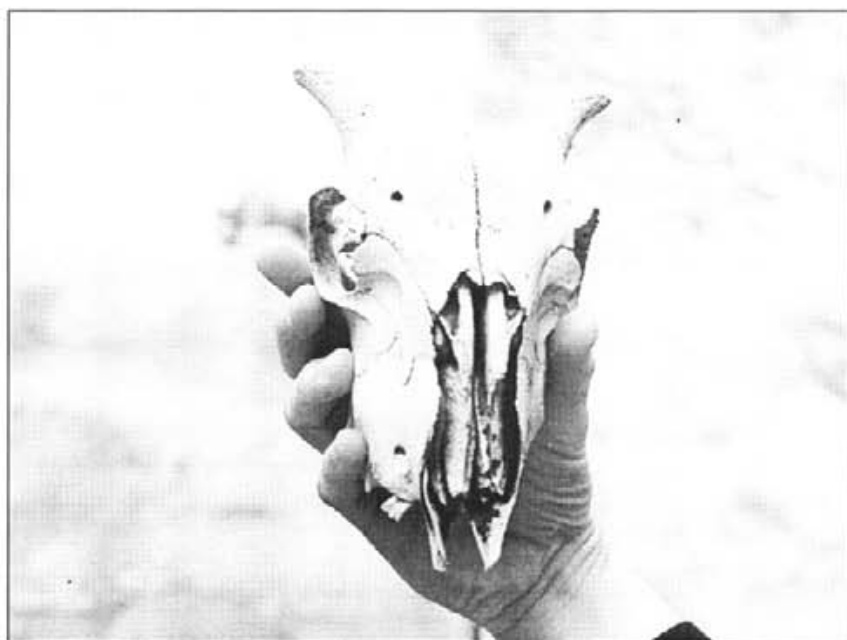
Bestialitat i demonialitat

Un dels crims que més horroritzava els homes del segle XVII era el de bestialitat, que en el seu sentit més restringit significava tenir relacions sexuals amb animals. Aleshores no existia encara la qualificació contemporània de les desviacions (1), apareguda molt després. El criteri emprat en la classificació inquisitorial, com també per la justícia secular, era teològic, i es podia remetre a la definició donada per Sant Tomàs d'Aquino segons el qual "bestialitat" era "tot tipus de comerç carnal amb qualsevol cosa d'una diferent espècie". (2) De fet, de vegades el terme podia fins i tot incloure les pràctiques sexuals realitzades sense la participació d'un representant de l'altre gènere. Era la conseqüència lògica de la definició tomista, que amb la menció de "qualsevol cosa" permetia el següent comentari d'Eximenis: "L'altre grau, o segona specia, de sodomia s'appella bestialitat. E és cant alcú retorna e fa llegea ab qual-se-vol altra specia, si-s vol via bestia o auccell, o fust o pedra." (3)

Els dimonis, com a representants d'una "espècie" distinta d'éssers, quedaven inclosos en la categoria d'ens que podien temptar la carn. De fet, ja que dins el sistema tomista cada àngel constituïa una espècie -i els dimonis no eren sinó àngels caiguts-, no era possible separar la pràctica sexual amb un esperit maligne de la realitzada amb un "animal irracional". És fàcil somriure en descobrir com els teòlegs moderns, encara en el segle XVII, es preocupaven per refinar tot l'aparell conceptual dels teòlegs medievals, i sobretot en llegir les sovint poc edificants distincions que volien establir. Això no obstant, la teologia moral havia començat el llarg camí de dos segles que conduí a un discurs "polític" -en el sentit de Michel Foucault- del sexe.

La Bíblia, referent tantes vegades ambigü per dependre del context de la interpretació, indicava el destí d'aquells que gosaven emprar animals per tal d'obtenir plaer sexual: "Si un home jeu amb una bèstia, serà condemnat a mort. Matau també la bèstia" (Lev.20,15).

Un llucmajorer, de nom Maties Montserrat, fou capturat l'any 1621 mentre realitzava l'acte carnal amb una cabra. No hi havia cap dubte, l'excusa era impossible perquè havia estat agafat en l'acte mateix. Segons un dels testimonis, "... dit home se tragué lo membre genital dels calson i comensà a malavetjar en la dita cabre volentli posar lo dit membre a la natura de dita cabre i la cabre no volia... (f.8v) (4) El jutge que s'encarregà del cas el qualificà "d'enormitat y peccat bestial" (f.2v). En efecte, en aquell temps la distinció entre pecat i crim no era clara. El crim

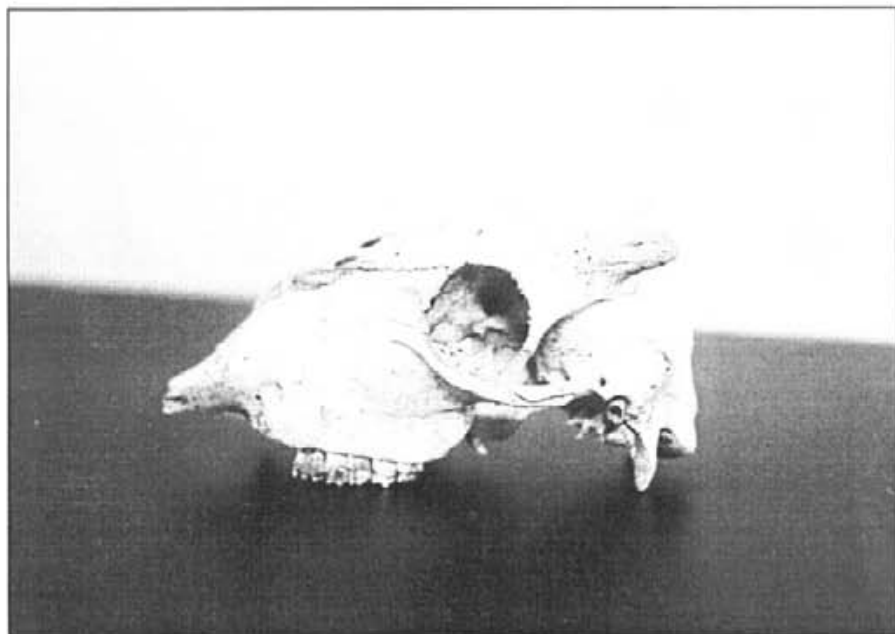

era una transgressió de la llei única de Déu i dels homes. Aquests tipus de relació sexual es considerava profundament pecaminosa, i s'associava amb l'homosexualitat (anomenada també "sodomia perfecta") i amb la sodomia en general. Aleshores, sense una topologia de la sexualitat desviada, la fornicació s'oposava al "pecat nefando", a tota relació que no fos considerada "natural". La bestialitat, el més personal i privat dels crims, es condemnava per representar una greu transgressió del que era qualificat de "natural", i el criteri de naturalitat era que un acte pogués o no servir a la procreació. En principi, per tant, el sexe vàlid era heterosexual sempre que a més no impedís la llei divina de la reproducció. Els qui patiren amb tot el rigor l'estricta encaix legal i social foren en primer lloc els homosexuals. Si l'homosexualitat despertava horror, el bestialisme era considerat un acte molt més greu. L'humà es degenerava, es rebaixava d'una manera difícil d'imaginar, i els càstigs, evidentment, eren proporcionals a l'espant i a la por que provocaven els crims.

Els fets

Dones bé, el 8 de maig de 1621 Maties Montserrat arribà a Ciutat de Mallorca convertit en presoner de la justícia. Primer el dugueren davant l'encarregat de l'ordre públic, el comissari reial Montblanc, qui el va remetre immediatament al jutge. Aquell pobre home havia estat capturat "in fraganti" poques hores abans, a s'Arenal, quan tenia relació amb una cabra.

El cas era especial per la dificultat de fer una captura d'aquestes característiques. Normalment eren els reus de la Inquisició els qui confessaven l'espantosa pràctica, i aquesta autoinculpació es produïa a causa del sistema d'empressonament emprat pel Sant Ofici. Els denunciants gaudien sempre de l'anonimat, i el reu podia esperar durant setma-

tat llucmajorer contestà que quan anava a s'Arenal havia trobat una cabra. L'animal era tot sol, i ell observà que tenia massa llet... "y com som estat al aranal a la vora de la mar, prop del pouet he trobada una cabra i le afagada que pesturava y tenia les mamelles molt plenes de llet..." (1v). En principi les intencions de Maties eren bones. Només volia ajudar l'animal, que patia a causa de la molta llet que havia acumulat. Segons el reu, la cabra "avia poch que avia encabridat y no poria córrer per estar tant carregada de llet y no tenia cabrit qui la mamàs y jo le agafada per munyirla com de fet le monyida..." (1v). Fou en aquest moment quan sentí la temptació. Mentre la munyia veié "la natura" del animal, i aquesta l'excità. En paraules seves, "com

nes a les presons secretes sense saber per quina raó l'havien portat allà. La por els feia confessar coses que encara els comprometien més. Vegem alguns exemples. Un pagès de Manacor, Martí Febrer (5), havia estat acusat d'haver dit que la fornicació no era pecat, i que els moros en morir no anaven a l'infern. Aquell home, però, no sabia per què era a la presó. Segurament degué fer un estricte examen de consciència, i sense conèixer la vertadera causa de la seva desgràcia confessà l'inconfessable. Durant el seu procés, de fet, es demostrà per la seva confessió que havia sodomitzat animals i fins i tot un germà seu! Aquell home sortí en acte de fe el 4 de juny de 1581 condemnat a tres anys de galeres. El càstig fou lleuger si es compara amb el de Maties, però l'acusació era per proposicions, per declaracions herètiques, i la justícia inquisitorial sabia probablement que la justícia secular era molt més dura. És curiós veure com només abjurà "de levi", és a dir, amb lleugera sospita d'heretgia. El mateix succeí l'any 1585 amb el menorquí Andreu Pons, qui també confessà haver practicat la sodomia amb dues someres. Com en el cas de Martí Febrer, també el motiu del seu empresonament havia estat dir que no era pecat tenir relacions sexuals amb dones. Fou condemnat a cinc anys de galeres. Ja a finals del segle XVI, Martí Borràs de Bunyola va admetre haver tengut relacions amb animals quan era jove, però afegí que ja ho havia confessat feia molt d'anys. En aquest cas Martí havia estat detingut per fletostar i dir que una vegada havia fet actes "bestials". El càstig fou molt suau, ja que només el desterraren del poble on vivia, Marratxí, per dos mesos, i hagué de pagar una multa de deu lliures al Sant Ofici.

El cas de Maties Montserrat es presentava amb més inconvenients. La diferència era que no podia negar el que havia fet. Hi havia testimonis, i tota justificació era impossible. Per altra part havia de rendir comptes davant la justícia secular, molt més dura a Mallorca que la Inquisició. Les conseqüències serien fatals.

El jutge començà la instrucció amb l'interrogatori del presoner. La primera pregunta feia referència a les circumstàncies de la detenció. El presoner havia d'explicar qui era i d'on, com havia succeït que l'haguessin portat a Palma, i què havia fet per merèixer la detenció. El dissor-

la monya he vista la natura y jo me so mogut y he tengut gana de cavalcarla y he posat lo meu membre dins de la sua natura..." (1v). Pensat i fet, Maties havia comès la falta i crim de bestialitat, però assegurà, segurament amb la intenció de rebaixar la greuges dels fets, que el detingueren abans de culminar l'acció.

Les preguntes del jutge, des del moment que el presoner havia admès el delictes, tractaren de determinar fins a quin punt Maties era conscient de la importància del cas. És sabut que la bestialitat era practicada per persones poc cultes, gent de petits pobles, individus que vivien aïllats i amb poques esperances de desenvolupar unes relacions humanes normals. L'historiador de la Inquisició espanyola Henry Kamen (6) destaca la contradicció que hi havia entre el coneixement que el Sant Ofici tenia de la ignorància dels qui practicaven la bestialitat i el rigor d'alguns tribunals. S'ha de dir que la Inquisició de Mallorca es caracteritzava per la seva flexibilitat en aquestes matèries. No podem afirmar el mateix de l'altra justícia. Que el presoner havia de manifestar conèixer la gravetat de la seva acció era una condició necessària per a condemnar-lo.

Vegem la pregunta:

"... diga si sap que per les leys y dret és prohibit y vedat tenir actes carnals y nefandos ab animals irracionals així com ell depositant ha confessat aver tengut y eser estat pres in fraganti mentres cometya dit peccat nefando y bestial ab dita cabra" (ff.2-2v)

La resposta de Maties donava a entendre que era conscient de la magnitud de la seva transgressió i aquest fou el seu desencert, ja que admesa la consciència del crim ja no es podia salvar. Segurament va creure que la sinceritat seria recompensada, i atribuï amb tota ingenuïtat el delictes a la temptació que havia vengut de la carn. Com havia dit abans, havia estat "mogut" per la visió de la natura de l'animal; però aquest argument no el podia exculpar, era només una explicació mecànica dels fets. Digué el reu: "jo sé molt bé que he fet mal, y que fer tal cosa és prohibit y vedat però jo som caygut en tal peccat y temptesió que m'és vinguda de la carn" (f.2v). El jutge li demanà tot seguit si havia fet allò en altres ocasions, però Maties com és comprensible, ho negà categòricament.

Acusacions

Els captors del llucmajorer eren Guillem Oliver de Campanet, Antoni Nadal, Sebastià Oliver de Campos, i els germans Martí i Gabriel Mas. Els dos primers eren comissaris, i els altres tres els acompanyaven a Ciutat. Els comissaris havien anat a Llucmajor per tal de capturar uns lladres que actuaven dins el predi de Sa Llapassa. Quan comprovaren que no agafarien ningú decidiren tornar a Ciutat, però en arribar a s'Arenal volgueren vigilar una estona per si sorprenien algun delinqüent i s'amagaren darrera un pi. No volien donar el dia per perdut, i tingueren sort, cosa que no es pot dir de Maties Montserrat. Mentre Sebastià Oliver era a l'aguait el grup d'"investigadors" sentí la veu de Maties. Sebastià els digué que només era un home que encaçava una cabra, però Guillem es malpensà i suggerí que es tractava d'un lladre. El "delinqüent", però, formava part d'una categoria més interessant. Això és el que va veure Guillem: "he vist un home prop de la vora de la mar al Aranal que tenia una cabra y estava en las aspallles volta de nosaltres y la cara (devers) la mar y culejjava y la cabra belava y jo he conegut que dit home cavalcava dita cabra..." (f.3v). Els altres testimonis destacaren alguns aspectes, en funció dels detalls que més els cridaren l'atenció. Segons Martí Mas de Manacor, per exemple, "la cabra belava fort com que cans la mosegasen a la orella" (f.7), i segons Antoni Nadal el presoner "tenia una cabre y tenia los calsons desfets y culejjava..." (f.5v).

Quan aquell desgraciat descobrí qui eren i què volien aquells homes que havien sortit de manera tan sobtada, començà a demanar que tenguessin compassió d'ell, però Guillem Oliver l'amenaçà sense deixar-se commoure per les seves súplices. Aquell comissari despiatat li digué: "... això haves de fer tu, cavalcar una cabre, jot faré cremar al Inquisidor..." (f.4). Maties es desesperà, i volgué justificar-se dient que "al diable lavia temptat en fer lo que feya..." (f.4). Naturalment, donar la culpa al diable no bastava. No era suficient recórrer al dimoni o a la carn per poder donar raó d'un acte tan monstruós. Per altra part, tota temptació procedia per definició del diable, el gran temptador. No serví de res que Maties Montserrat demanàs la clemència dels seus captors. Ja des d'un principi i sense gaudir de cap do de profecia li digueren quin seria el seu final. "Dientli que lo que feya era negosi y acte de cremar y quel portariem al sr. Inquisidor y dit home deja que lo diable havia temptat y nos pregava quel dexàssem anar..." (f.6)

Sentència i execució

Maties Montserrat morí per haver volgut sodomitzar una cabra. Ho sabem perquè el seu cas ha quedat enregistrat en el Llibre de sentències. Primer fou escanyat, i després cremaren el seu cos. El suplici fou públic, i després de morir l'incineraren amb la cabra, *cum dicta capra, igne comburatur...* (7). Que el cos de Maties fos cremat ens indica la importància que s'atribuí al cas. En efecte, que el cadàver d'un cristià vell patís tota aquella inclemència simbòlica no era cosa freqüent. Tot i això, cremar-lo amb la cabra era més un sistema de restituir la puresa de la societat que no un escarni o humiliació. Entre la multitud que assistí a aquella autèntica festa pedagògica hi havia nombrosos conversos. El goig de contemplar la incineració d'un cristià vell encara fou motiu de confessió i condemna. L'aventura amb la cabra de Maties Montserrat ens deixa avui besllumar un món ja esvaït que expressà la seva mo-

ral en delirants categoritzacions de crims i en persecucions paranoiques.

(1) Vegeu Michel Foucault, *Histoire de la sexualité. I. La volonté de savoir*. Editions Gallimard. París, 1976. Segons Foucault, des del segle XVII es produeix una incitació cada vegada més exigent a parlar sobre el sexe. A la nostra cultura, la delimitació d'allò que no és lícit per ser antinatural, pervers, es combinà des dels inicis del procés amb una estranya necessitat de posar per escrit tot allò que no es permetia. El cas de Maties Montserrat n'és un bon exemple. La topologia de les perversions, però, hauria aparegut en el segle XIX.

(2) Lodovico Maria Sinistrari, *Demoniality*. Dover, New York, 1989. Es tracta d'una versió anglesa de l'obra del franciscà Sinistrari (1622-1701), titulada *De Daemonialitate, et Incubis et Succubis*. L'autor féu una interessant introducció a la diferència entre "demonialitat" i "bestialitat", fonamentada en els treballs dels teòlegs Caramuel (1606-1682), Gaietà (1469-1534), Silvester (1474-1526) i Bonacina (+1631).

(3) Aquesta cita d'Eximenis apareix en la referència a "bestialitat" del diccionari Alcover-Moll, *Diccionari català-valencià-balear*. Editorial Moll. Palma de Mallorca, 1993.

(4) Totes les referències al procés contra Maties Montserrat pertanyen al document de l'Arxiu del Regne de Mallorca classificat a Cúria Criminal, 1621, Leg.III, nº 75, titulada *Inquisició facta contra Matias Montserrat inculpat de haver comés pecat nefando y bestial ab una cabra y esser stat pres in fraganti mentre cometia tal futesa*.

(5) Trobareu totes les referències als casos esmentats a Pérez, Muntaner i Colom. *El Tribunal de la Inquisició en Mallorca. Relación de causas de fe. 1578-1806*. Miquel Font Editor. Palma, 1986.

(6) Kamen H, *La Inquisició española*. Editorial Crítica. Barcelona, 1992, p.272.

(7) Maties fou executat amb el garrot, procediment aleshores poc habitual. Vegeu el text de Ricard Urgell Fernández, *Estudi documental de les sentències de la Cúria Criminal de la Reial Audiència de Mallorca (1606-1635)*, a "Homenatge a Antoni Mut Calafell, arxiver", Govern Balear. Palma, 1993. ♦

PERRUQUERIA

Fi na

La cuina tradicional

Les verdures

Antònia A. Bonet

- És tanta la quantitat de les verdures d'aquesta estació que, convenientment preparades, s'eleven per damunt i eclipsen les carns que acompanyen, llevant-los importància i convertint-se, elles mateixes, en vertader protagonista.

Anar a "plaça" els dies on s'omple d'apetitives ofertes en forma de grans ramells de verdures i de fruites és primordial per fer una cuina racional i amena, dic això pensant en uns plats amb productes de l'estació. Ara no és temps ni d'albergínies, ni de tomàtiques o pebres. Ara és el moment de verdures de fulla, cols per a les sopes, bledes i colfloris per als cocarrois, porros i grells, lletuges romanes cruixents per a les amanides, també ravanets i raves per animar els menjars i un llarg etcètera d'hortalisses que, menjades escalonadament, a mesura que arriben al seu punt, fetes sense presses, ajuden a rompre la monotonia de la taula sempre igual.

Hi ha cuina d'hivern, de primavera, d'estiu i de tardor que fan desitjar i demanar: "Quan ens faràs aquell plat?" i de respondre: "en esser el temps".

El meu veïnat i amic cultiva, m'atrevesc a dir, les millors verdures de l'entorn: en Joan Jaume i la seva família dediquen l'esforç quotidià a la millora de les collites que presenten tres vegades per setmana a "plaça". Per aconseguir els seus productes, haureu de fer el cap viu; abans de les 10 ja han acabat "es gènere". Verdures acaramullades, oferents, ufanes, d'un verd llustrós, recent collides i que posades en un racó de la cuina guarneixen tant com un ramell de flors polierom.

Aprofitant ara el seu millor moment podem preparar,

Faves ofegades

Com a primera operació fregirem sis trossos de ventresca dins unes cullerades d'oli; traurem la carn i la reservarem per afegir al plat quan les faves ja seran cuites; aprofitant aquest oli per continuar elaborant la recepta. Mig quilo de bessons de faves molt tendres, es posen a sofregir dins una olla, junt amb 100 grs. de cuixot ben curat, una ce-

ba trinxada, un altre trinxat compost d'unes fulles d'api i menta, una tomàtiga.

Passats uns deu minuts s'hi afegeix una copa de vi blanc, una d'aigua i una d'aiguarent; sal, pebrebò, clavell i canyella en pols. Es remena amb freqüència perquè no ha de coure excessivament ja que les verdures conserven les propietats i aromes si estan cuites al seu punt (allò que ara en deim "al dente").

Espàrrecs frits

Agafarem tan sols les puntes tendres dels espàrrecs i els farem trossos de devers 10 cm. Posarem aigua abundant a bullir, hi tirarem els espàrrecs preparats i els farem bullir dos minuts; els traurem de l'aigua i prèviament enfarinoats els fregirem lleugerament dins l'oli d'oliva abundant i ben roent. Dauradets, els traurem de la paella i els deixarem reposar damunt un drap o paper absorbent, per eliminar l'oli sobrer. Seguidament col·locarem petits feixos dins els plats per acompanyar tota classe de carns o peix, frits o a la brasa.

Amb el fred que suportam s'hi escauen berenars consistents, una tassa de xocolata fumejant, una coca, bunyols o plum-cake, fan passar l'horabaixa.

Plum-cake

- 250 grs. de mantega
- 250 grs. de sucre
- 5 ous
- 200 grs. de fruites confitades
- 150 grs. de panses de Corint
- 1 llimona ratllada
- 1 copeta de rom
- 250 grs. de farina

Escaldat un ribellet amb aigua bullent, hi posarem la mantega i la batrem fins que torni cremosa; hi mesclarem el sucre i els ous un per un. Seguirem afegint els altres ingredients, seguint l'ordre apuntat més amunt. Quan ho tindre ben mesclat, omplirem un motlo llarguer forrat de paper vegetal. Es cou a forn moderat devers 50 minuts. ♦

38

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Fortí)
Tel.: 45 70 78 • PALMA

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

De cap a cap d'any

Març

Andreu Ramis/Antoni Ginard

Pel març, qui no té sabates que vagi descalç i qui en té que es calç bé. El març marceja i la gent boteja.

El març sol ser un mes ventós. Les oliveres amen el vent fort de març. Com aquell qui diu, el vent de març empenya les oliveres. Durant aquest mes també comencen a exsecallar-les.

Així mateix és el mes de les figures; ben entès que això vol dir que si fa bon temps n'hi haurà moltes, i si fa mal temps n'hi haurà poques. I no convé oblidar que el millor dia per sembrar les figures és el primer divendres. Recordau que s'ha de sembrar pel matí, si no voleu que creixin amb les branques per avall.

Pel març solen enterrar les mudes per empeltar els magraners, que s'empeltaran quan el bord faci ombra. També és l'hora de fer quatre empelts de garrover.

Als llocs més freds encara es pot podar vinya -sempre abans de la lluna prima-. Si no ho féreu pel febrer, durant el març va bé cavar-la i llaurar-la. Els pagesos novells que hi posin esment: primer s'ha de senyar amb una arada d'una sola orella i de cameta torta. És a dir, s'ha de fer un sole ben atracat als cepcs. Tot seguit es fan tres soles aferrats al sole que s'ha senyat, per després obrir un sole central al bell mig del buit. Finalment, s'han de cavar els petits redols on no ha arribat la rella. A més a més, també es pot aprofitar per femar la vinya, i per fer els empelts d'estaca -els d'escutet vendran més endavant-. Pels que l'any passat feren vi ara és el moment de traspalsar-lo, millor si és durant la lluna vella per evitar que torni agre. Si teniu un parral, convé podar-lo el dia de Sant Josep, si no voleu que més tard les abelles no es mengin els raïms.

Enguany, que ha estat humit, a molt d'indrets hauran de fer la primera llaurada durant aquest mes. Si poguéreu passar la primera rella a finals de gener, és hora de fer la segona llaurada. Convé entrecavar els horts i continuar la passada de xapeta que començarem el mes passat per dins els sembrats.

El ploure de març, plou faves. Les

brusques són bones per als favals, que agraeixen una bona cavada. L'aigua de març també és bona per als restobles -ordis i civades-. Les saons fan créixer l'herba, sobretot a les pastures i guarets primerencs, i això afavoreix l'alimentació del bestiar, perquè s'hi posa menjar. De totes maneres, de vegades les saons poden ser malsanes, i ajuden a l'aparició de poll a les faves i rovell al gra i a les herbes.

No hi ha març sense neu, ni març sense Mare de Déu. Segons la creença popular, el dia de la Mare de Déu (dia 25) es congriava l'espiga. No hi ha dubte que es tracta d'una assimilació a la festa cristiana de l'Encarnació.

Comença a ser hora de sembrar ciurons, malgrat que tendreu temps de fer-ho durant el mes que ve. A les terres de secà també se sembren patates (el primer divendres de març) i remolatxa. Si s'havia de sembrar canem de secà convenia fos primerenc dins el març; si era de reguiu, se sembrava pel març, abril, maig i fins i tot juny.

Per als hortolans, i seguint els bons consells de Montserrat Fontanet, els porros o la llavor se sembla el primer divendres de març o almenys dins aquest mes, per mudar-los en ser mudadors; donau-los aigua i fems. Les pastanagues i xirivies s'han de sembrar de mitjan març fins a mitjan abril; volen cavat a fons, aigua i fems.

Continua la sembra de carabasses turqueses i comença la de carabasses indians, tot i que molts les sembren el Divendres Sant (que enguany el tenim dins el mes d'abril). La carabassa índiana vol fems i aigua, i quan l'han entrecavada o calçada, que comença a filar, és bo fer-la patir un poc fins que treu carabassons; després, ben regada, aquests no li cauen.

També diuen que per Setmana Santa és el millor temps per sembrar melons i síndries, així i tot, si en teniu de sembradors, podeu començar a sembrar-los cap a finals de mes. Alguns hortolans de l'antigor posaven en remull els pinyols de meló vint-i-quatre hores abans de sembrar-los amb el millor vin blanc que trobaven. Tant melons, carabasses com cogombres els heu de sembrar durant el quart creixent.

Els pebres, les tomàtigues i les cols estan entre l'hortalissa que se sembra en aquest temps, mentre que es trasplanten albergínies, lletugues, endívies i julivert. Si teniu llavor de pebrer per fer planter encara la podeu sembrar. Podeu collir endívies i lletugues primerenques i començar a segar farratges.

El mes de març és un bon temps per néixer nadissos i donar egües als cavalls. També diuen que, amb lluna prima, és un mes bo per sanar porcells. Donat que floreixen les pruneres i els cirerers i les mates treuen borra, pot ser bo per a les abelles que es preparen per eixamenar.

Els caçadors que recordin que la veda començà el 25 del mes passat. Tot el març i l'abril hauran de tenir l'escopeta penjada. Si han de menester entretenir-se, encara és bon temps per collir cames rojes, per menjar trempades. També poden anar a cercar espàrecs o collir un parell de faves tendres, per fer una bona truita. I per la setmana de Sant Josep els caragols comencen a pasturar.

Hom diu que si el febrer ens du la Corema, el març l'ens fa passar. Enguany ha mancat poc. Ja queden pocs dies per fer bulla. Aprofitau els darrers dies de carnaval. Netejau l'alfàbia i el darrer dia feis greixera de peus de porc o un bon bollit d'ossos, amb col, patates, moniato... o menjau coques o ensaimades amb tallades. Durant la Corema us haureu de conformar amb un parell d'arengades i un poc de bacallà.

Tot en gros, aquest mes és un temps malsà i poc de fiar. És el mes dels refredaments i costipats, dels cadarns i les pipides. És el mes del grip. Temps malambros, propens als barts i a les pigues que anuncien la remoguda de la sang de la ja pròxima primavera. ♦

II Trobada de l'OCB

diumenge 21 de març de 1999 al santuari de Lluc

11:00 A la **Basílica**, Ofici

11:45 Al **Portal Major**. Benvinguda del Prior de Lluc als assistents. Colles de xeremiers.

12:00 A la **Plaça del Lledoner**: ofrena a la Flama de la Llengua. Paraules del prior de Lluc i del president de l'OCB. Cant de La Balanguera amb la Unió Musical Inquera. Convocatòria de la V DIADA POPULAR PER LA LLENGUA del mes de maig. Encesa simbòlica de la Flama del **Correllengua**, que culminarà el seu recorregut a Palma el dissabte dia vuit de maig a la Diada.

12:30 a 14:30 **Activitats simultànies a gust de tothom:**

Sala d'Exposicions: "Publicacions de l'OCB i d'altres entitats i associacions a Mallorca". Presentació del número 100 de la revista *El Mirall*.

Plaça dels Pelegrins: **Ballada popular** amb Aires Sollerics i la Unió Musical Inquera, i **Actuació Castellera** a càrrec dels Al.lots de Llevant i Castellers de Mallorca.

• **Compra venta de antigüedades** •

• **Restauración de muebles** •

Camí de Son Oliver, 4 - S'Aranjassa (Palma)
Tels.: 971 742 533 - 909 716 881

A l'**Acolliment:** Animació infantil a càrrec del grup Cucorba.

13:15 A la **Basílica**. Concert dels Blauets dedicat a l'OCB.

14:30 A l'**Acolliment:**

* Dinar d'arròs brut, vi i fruita (1.000 Pta.)

* Reconeixement de mèrits a destacats socis i amics de l'entitat.

* Col·locació d'una rajola commemorativa de la I i II Trobada a Lluc.

* Cloenda.

Miquel Pujadó, amb l'estrena absoluta de la cançó dedicada a la unitat de la llengua. Ximbombada Atòmica.

Informació:

Si voleu pujar a Lluc amb autocar podeu reservar i adquirir el tiquet a cada delegació o al local de l'OCB a Palma, carrer de la Impremta, 1 pral. 2a., tel. 971 723299 - 971 714857 - 971 717948.

Als mateixos llocs, podeu adquirir els tiquets per dinar (1.000 Pta.), fins dimecres dia 17 de març. Haurieu de dur plat, cullera i tassons.

En arribar a Lluc no aparqueu a la carretera. Feis servir l'aparcament. Podeu deixar els trastos a l'Acolliment, passejar i gaudir de les activitats previstes.

Veniu a passar un dia agradable amb la família, els amics i els coneguts, vos divertireu! ♦

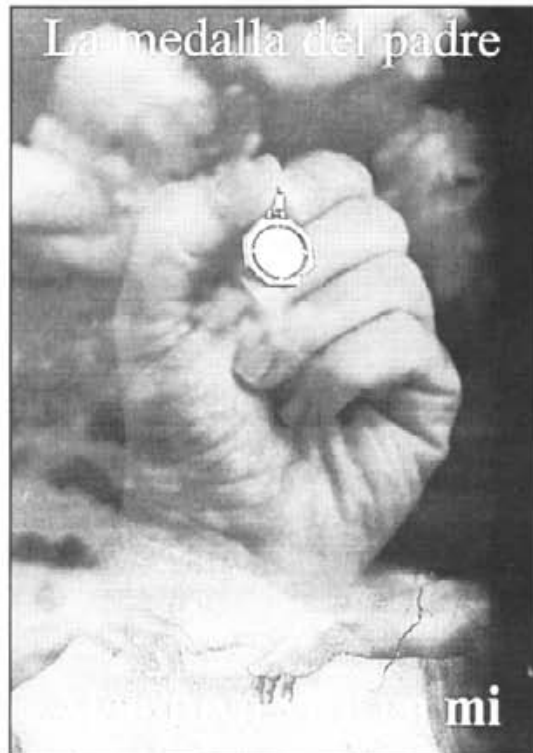
FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

La medalla del padre

EL TEU HOMENATGE
EN OR

*Línia de joieria
per a home en
or 1ª llei (18K)*

DESCOMPTES ESPECIALS

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Sa penya d'es falcó

- L'òliba, que és la més lletraferida del grup de rapinyaires de "sa penya" ha llegit a la revista "S'Unió de s'Arenal" unes declaracions de l'equip de govern municipal en les quals posa de volta i mitja les hipotètiques actuacions del director del CP "S'Algar" i regidor del PSOE, Sr. Gori Estarelles. Com que l'òliba no coneix la història dels motius del mal manteniment, no opinarà al respecte però s'ha estranyat de la comparació d'aquesta mala actuació del director de s'Algar amb l'actuació dels directors del CP son Verí i del CP Rei Jaume III, de Llucmajor.

"en la direcció de los colegios son Verí i Jaume III hay unas personas comprometidas con su labor docente mientras que al frente del colegio s'Algar está el Sr. Estarelles, que antepone sus aspiraciones políticas a sus funciones profesionales, en perjuicio de los estudiantes del centro".

Els llucmajorers i arenalers, en general, no saben quin és el grau de manteniment, conservació i qualitat de calefacció i neteja que proporciona l'Ajuntament a aquestes escoles, però els pares i els mestres sí que ho saben. Creiem que el que estiguin bé o no, no és només a causa de l'eficàcia de la direcció sinó a les tasques que hi realitza, o no, l'Ajuntament.

En el cas de son Verí, que com el Jaume III, té un bon director, és de suposar que les coses estiguin bé perquè a les declaracions de l'equip de govern diu *"El Ayuntamiento invita a todos los padres y alumnos de s'Algar a visitar las instalaciones del colegio son Verí, que son un ejemplo de buena conservación"*.

Però el CP "Rei Jaume III", la degradació des de fa sis anys ha anat augmentant i ara, el que és responsabilitat de l'Ajuntament, o cau, o penja. És per això i no només per les qüestions estructurals que s'han manifestat el Consell escolar, el Claustre i l'AMPA, demanant unes escoles més dignes.

Però com que tot depèn del color de vidre amb què es mira, per tal que els lectors puguin veure qui té raó, l'òliba comuna que l'equip de govern municipal convidi tots els llucmajorers a veure com tenen l'escola pública del poble a pesar de tenir, també com a son Verí, una "directora comprometida con su labor docente".

Els pares, mestres i alumnes fa estona que ho saben, i ho pateixen.

- Fa uns mesos, en aquesta revista parlàrem de les males condicions en què es trobava el carrer de Galdent. Fou apedaçat. Ara, després d'un mes que els de la zona pateixin sotraes ha tornat a ser apedaçat. Abans de les eleccions, si es tira de pluja tornarà a ser intransitable.

No seria millor, d'una vegada, que s'asfaltàs tot el tros de carrer i deixassin de mantenir durant anys i anys al poble en un estat de provisionalitat en què les feines que es fan pareixen més pròpies d'una empresa subcontractada que no pel mateix Ajuntament?

- La rumorologia popular, davant la imminència de les eleccions, s'ha posat en marxa. Mentre el PSM ja ha elegit cap de llista, ho serà l'actual regidora Joana Lluïsa Mascaró, professora del CP "Rei Jaume III", de Llucmajor, del

PSOE s'espera que ho sigui l'actual portaveu del grup a l'Ajuntament, regidor i senador Antoni Garcies, per UM es parla de Josep Manuel Luna i de Tomàs Cantallops, ASI ja elegit, fa més d'un mes com a cap de llista el seu creador, Joaquín Rabasco (es veu que li ha anat prou bé fins ara) i per EU-Els Verds possiblement serà el secretari local, Miquel Mascaró.

Idò, el que no està gens clar, dèiem, és qui encapçalarà les llistes del PP. Els canyellistes ara han passat de moda. O s'arraconen, com l'amo en Biel, o són arraconats, com en Cosme d'Adrover (de moment) a Santanyí. En el cas de Llucmajor, es creu que si no fos reeligit candidat, parli, com el santanyiner, de crear un nou partit (la qüestió és figurar i embutxacar-se els nostres doblers). A Santanyí, la majoria de vots són del batle i aquí del PP. Anar-se'n a un altre partit? Impossible! (no n'hi ha més a la dreta, no).

Dins aquest estat d'opinió dels rotlets polítics, s'especula sobre els possibles candidats. En Sebastià Verger, mercader i conseller del Parlament a la passada legislatura. En Lluç Tomàs, exdirector provincial de promoció industrial i actual tinent de batle. En cas de no arribar a un acord, es parla, com a home de consense, d'en Sebastià Artigues (?) perquè és el "polític" amb més "experiència" a la casa de la Vila.

Recordem que els dos darrers presidents del govern de la Comunitat, en Soler i en Matas, són homes sorgits de la necessitat d'un acord entre les distintes tendències del partit.

- I ara, ens n'anam de festa! La Telellucma és, òbviament, un fidel testimoni ocular dels esdeveniments MÉS IMPORTANTS del nostre terme. I gràcies a ella, tenguérem l'oportunitat de conèixer un dels aspectes segurament més secrets del regidoríssim Rabasco... el de cantant de txa-txa-txà! (s'escriu així?). Amb la seva "Yolanda" va fer les delícies de l'Enterrament del Carnaval ("Sardina", en diuen allà, a s'Arenal). I també poguérem gaudir de sentir el batle Gaspar, sempre tan oportú i amb la facilitat de paraula que el caracteritza, usant "la lengua del Imperio" i així ens ha demostrat, per fi, que sap idiomes i tot. El vil·lenguisme és possible en mans (perdó, en llengua) del PP.

- I sabeu que n'hi ha de diferències entre l'Enterrament del Carnaval de Llucmajor i aquest "Entierro de la Sardina" de El Arenal (li deuen haver canviat el nom, ja?). I és que aquí, al poble, no en vérem cap de regidor a la festa. Ni al batle. A no ser que anassin tan ben disfressats com nosaltres...

Ja no volen ni els vots, de la gent llucmajorera! ♦

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

Esports

C.D. Espanya Infants 1ª regional

Antoni Oller Garcia, Miguel Angel Vinceiro Ros, Miquel Lladó Ribas, José Miguel Pades Munar, Josué Serrano Mena, Mateu Oliver Pallicer, Francisco Manuel Venero Ballester, Jaume Ramon Alejandro, Pau Vidal Fullana, Pedro Oliver Mataró, Sergi Nevado Roldán, José David Figueroa Amengual, Oscar Medina Jiménez, Juan Sánchez Nicolau, José Valenzuela Cladera. **Entrenador:** Julià Ferragut Juan. ♦

42

C.D. Espanya Infants 2ª regional

Adrià Miguel Zanoguera Garcias, Miguel Angel Rubí Puig, Gil Garau Jaume, Alejandro Camacho Sparstad, Cristian Camacho Sparstad, Antoni Caldentey Puigserver, Bernat Cànaves Salleras, Antoni Monserrat Amengual, José Miquel Tomás Abadal, David Vinceiro Ros, Lozano Cabrera Gomez, Carlos Masegosa Monserrat, Quique, Joaquim Vich, Gaspar. **Entrenadors:** Francisco Magaña Mas i Francisco Antich Ferrer. ♦

Futbol

Els darrers resultats

J.Salvà

Fotos: J.Quintana

Primera Preferent

30-I-99: Espanya, 3 - Santanyí, 0
8-II-99: Esporles, 0 - Espanya, 3
14-II-99: Espanya, 0 - Sóller, 1
21-II-99: Montuïri, 3 - Espanya, 1

Juvenils

6-II-99: Montaura, 2 - Espanya, 1
20-II-99: Espanya, 0 - Cala Millor, 2

Cadets Primera

30-I-99: Espanya, 1 - B.Ramon Llull, 1
6-II-99: Cala Millor, 1 - Espanya, 1
20-II-99: Manacor, 8 - Espanya, 0

Cadets Segona

6-II-99: Espanya, 1 - Margalidà, 3
13-II-99: Colònia, 0 - Espanya, 4

Infantils Primera

30-I-99: Espanya, 0 - Pollença, 0
6-II-99: Espanya, 1 - Cala Millor, 1

Infantils Segona

30-I-99: Algaida, 6 - Espanya, 0
6-II-99: Espanya, 1 - Santanyí, 6
20-II-99: Serverenc, 7 - Espanya, 3

Alevins Primera

30-I-99: Espanya, 2 - Artà, 2
6-II-99: Porto Cristo, 0 - Espanya, 1
13-II-99: Espanya, 3 - Cala Millor, 2

Alevins Segona

30-I-99: Cala d'Or, 3 - Espanya, 0
6-II-99: Espanya, 1 - Escolar, 5
20-II-99: Campos, 6 - Espanya, 0

Benjamins futbol7

30-I-99: S'Horta, 1 - Espanya, 3
6-II-99: Espanya, 7 - Porto Cristo, 4
13-II-99: Olímpic, 10 - Espanya, 1
26-II-99: Espanya, 3 - Porreres, 2

Benjamins futbol8

30-I-99: Espanya, 1 - Llosetí, 3
20-II-99: Espanya, 0 - R.P. Calvià, 4

Fèmines

30-I-99: Algaida, 4 - Espanya, 1
13-II-99: Llubí, 2 - Espanya, 1
20-II-99: Espanya, 0 - Peguera, 1

Com a comentari, dir que en general els equips de futbol del CD Espanya, de moment no van gaire bé ja que la majoria només pateixen derrotes. No obstant això, i malgrat aquesta temporada dolenta, dos equips destaquen per damunt de la resta, i aquests són els Alevins de Primera que han aconseguit tres victòries en tres partits jugats i amb un total de sis gols i els Benjamins de Futbol7, entrenats per Salvador Cladera i Jaume Manresa, els quals han assolit tres victòries en quatre dels encontres disputats tot i que perderen per gran golejada contra l'Olímpic, líder del grup. De moment, aquests benjamins, després del resultat per 3-2 contra el veïnat Porreres, s'han situat en segon lloc de la taula classificatòria. ♦

Mac Chione

Muebles de Campo
Llucmajor

Lamparas Antiguitats

Ronda de Migjorn, 210

Telefono 971 667 662

der Meckel

Mudanzas Alemana ↔ Mallorca

Telefono 971 12 12 11

AIRE GRATIS

HASTA FIN DE MES AIRE ACONDICIONADO DE REGALO EN EL HYUNDAI ACCENT

Acércate a un concesionario Hyundai y empieza a disfrutar

del frío como a ti te gusta. Porque hasta fin de mes,

Hyundai te REGALA el AIRE ACONDICIONADO en el Accent.

3 años
120.000 km
PLANOS

HYUNDAI ACCENT DESDE 1.536.000 Ptas. (9.231,55 EUROS*)

HYUNDAI
Conduce una gran marca

SERVEI TALLER MECÀNIC J. TOMÀS

C/ Antoni Maura, 50 - Tel. i Fax: 971 66 14 72 - Llucmajor

Bàsquet

Dos equips de benjamins

Equip Benjamí A

Equip Benjamí B

Guillem Oliver
Fotos: C. Julià

L'aprenentatge del control i domini de la pilota, la familiarització amb les situacions i el trobar el seu lloc, la col·locació dins un espai de la pista; aquestes són les fites que se pretenen, que no és poca cosa per aquests nins de nou anys que hi presten tota l'atenció i escolten els seus entrenadors i monitors, en Gabriel Sorell i en Pau Tomàs.

Uns preparadors que tenen tota la paciència del món i tota la comprensió que necessiten aquests petits jugadors amb vocació de grans atletes.

Encara que sien tan joves, ells juguen la seva lliga i fan un partit cada dimecres a les 18'30, i aquí hi posen tot el cos i l'esperit.

A l'equip B hi juguen: Miguel Angel Rigo, Carme Garau, Xisca Sorell, Azahara Pascual, Marc Garau, Joana A. Pérez, Ana Mª Cayuela, Mateu Roser, Samuel Miralles i Catalina

Garau.

L'equip A està format per: José Alvaro Medina, Joan M. Cardell, Xisco Mingorance, Marc Cardell, Marc Estelrich, Dani Cifre, M.A. Albertí, Gabriel Forteza i Nicolau Valls. No surten a la foto en Pau Sastre i J.A. Rubio; i que començaren després a l'equip B i tampoc surten a la foto: Joana López, Ana Bonerín i Vanessa Gelabert.

Enhorabona als monitors i jugadors per la seva constància. ♦

Bàsquet

I Autonòmica

G.Oliver

No poden passar de fer un petit comentari sobre la bona marxa de la temporada. A l'hora de tancar aquesta edició, ja dins la segona volta de la lliga en fase regular, l'equip de I Autonòmica va segon classificat, empatat amb l'Esporles i a punt d'enfrontar-se amb aquest amb totes les possibilitats de guanyar.

De continuar així no hi ha dubte que poden quedar en el segon lloc, de manera que entrarien al Campionat de Balears; els dos primers de Mallorca més el primer d'Eivissa i el primer de Menorca.

Sub-22

Entrenador i jugadors estan treballant de valent i donen gran suport al primer equip.

Dins de la seva categoria tenen possibilitat de classificar-se per disputar el Campionat de Balears.

Ambdós equips estan fent una bona temporada i com a mínim els hem d'agrair la seva serietat en el joc i les ganes que hi posen. ♦

Notes Columbòfiles del mes de gener i febrer

Joan Jaume Sastre

Gener:

La nota predominant d'aquest mes han estat les amollades d'entrenament que la nostra societat ha duit a terme per seguir preparant els coloms per la temporada de curses que ja ens ve damunt.

Les amollades han seguit la línia de ponent, direcció Ciutat i cap a Santa Ponça. Amb aquesta activitat s'ha cercat reforçar el sentit de l'orientació de les aus i a la vegada obligar-les a juntar-se amb altres coloms de diversos clubs i a separar-se de la bandada inicial una vegada s'hagin orientat. És molt important que els nostres viatgers, que per instint són animals gregaris, sapin prendre el camí a casa en solitari, deixant de banda la bandada.

Els punts d'entrenament foren Cala Figuera i Santa Ponça, i es va mesclar amb el Grup Nord.

A més, la societat ha seguit treballant per dur a terme el IV Trofeu Ciutat de Lluçmajor que a les hores ja té una gran importància dins la colombofilia illenca. Aquesta cursa de fons, que en les tres anteriors edicions ha tingut com a lloc de partida la Capital de l'Estat, canvia el punt d'amollada per el d'Almeria, cercant uns millors resultats quant al nombre de coloms cronometrats, esperam que amb el canvi arriben més coloms als nostres colomers cosa que faria més popular aquest trofeu. La data d'aquesta cursa serà el dia 1 d'abril.

Febrer:

Les activitats d'aquest mes de febrer s'han centrat a les amollades d'Eivissa.

Els resultats de les tres curses de velocitat duites a terme han estat els següents:

06-02-99

- 1.- Llorenç Tomàs
- 2.- Francisco Rosselló
- 3.- Llorenç Socias

13-02-99

- 1.- Joan Jaume
- 2.- Joan Janer
- 3.- Jaume Server

20-02-99

- 1.- Jaume Server
- 2.- Joan Lull
- 3.- Llorenç Socias

I per acabar, el plenari del mes de febrer de l'Ajuntament de Lluçmajor va aprovar per unanimitat donar suport al club Columbòfil Lluçmajorer en l'organització de l'Exposició Ibèrica del 2000 que es durà a terme a la nostra localitat. L'ajuda consistirà amb el muntatge d'una carpa al passeig Jaume III. Una vegada més és d'agrair el decidit suport que l'Ajuntament està donant al nostre esport. ♦

Entrevista a Joan Janer i Andreu

Campió Illa de Mallorca i Campió Absolut de Balears

Si el mes passat teníem la satisfacció de parlar amb el Campió Insular de velocitat i Campió de velocitat Illes Balears, En Francisco Rosselló i Ramis, avui tenim el gust d'haver entrevistat al Campió Absolut de Balears, en Joan Janer i Andreu.

Me resulta molt difícil presentar-vos a en Joan Janer perquè és un dels personatges més populars de la nostra vila i persona coneguda i apreciada per tothom. El seu caràcter obert i franc fa que difícilment passi desapercebut. I, avui, que és difícil trobar persones que vulguin responsabilitats, ser capdavanters i "estirar es carro" en lloc de colcar-hi, ell n'és una, i no només dintre de la colombofilia local i illenca sinó també dintre d'altres aspectes de la vida pública.

A les hores, retirat de la feina per una malaltia, dedica la major part del temps als coloms i així com va destacar dins el seu àmbit laboral, la banca, avui és un dels deu millors colombòfils de les nostres illes i un mestre dins el nostre esport.

Abans de passar a l'entrevista

repassem els trofeus aconseguits a nivell insular i de la nostra comunitat en la temporada de curses 1998.

A nivell insular: Tercer classificat al Campionat insular de Velocitat amb vuit punts i un coeficient de 2.7363. Segon classificat al Campionat insular de Fons amb quatre punts i un coeficient de

0.2630. Primer classificat al Campionat insular Absolut amb quinze punts i un coeficient de 3.3967.

A nivell interinsular: Cinquè classificat al campionat de Velocitat Illes Balears. Sisè classificat al campionat de Fons Illes Balears. 1 Campió Absolut de Balears 1998. ➔

Ens podries parlar una mica dels teus inicis com a colombòfil?

Ho soc pràcticament des de que vaig néixer. Bé, hi va haver una temporada, tres o quatre anys, que vaig tenir butxes, però coloms n'he vist tota la vida a ca nostra. El meu padrí en tenia, el meu tio en tenia i jo en tenc.

Els foren els que me varen introduir dins aquest món, me pujaven al colomer quan encara no caminava.

Record que de jove vaig cuidar els coloms del conco en Biel i als setze o deset anys fou quan vaig tenir els butxes, tenc la satisfacció d'haver tengut a casa el campió d'Espanya, d'aquesta modalitat, quan aquest campionat es va fer a la nostra localitat.

I després vaig tornar a les meves arrels i des d'aleshores no he deixat els coloms missatgers.

D'on vengueren els teus primers coloms?

Els primers vengueren del conco en Biel Andreu "Garrover" que seguia la línia del meu padrí Gori Andreu i la del conco de la meua mare en Miquel Tomàs "Barraca", que fa uns cinquanta anys ja tenia un colomer on avui jo els tenc.

He de dir que Miquel Tomàs "Barraca" i en Gori Andreu foren fundadors de la societat de Lluçmajor i uns dels primers que viatjaren des d'Eivissa. Els seus millors missatgers venien de coloms agafats a Lluçmajor a principis d'aquest segle.

Quin ha estat el teu camí com a colombòfil?

Els primers anys de curses foren amb els coloms del conco en Biel, vaig viatjar unes temporades en nom seu a la societat Lluçmajorera. Després, l'any 1969, vaig traslladar, per raons de feina, el colomer a s'Arenal, des d'on vaig prendre part a les curses fins a la temporada 1976. En aquesta etapa arenalera vaig cronometrar, entre altres, un colom de Màlaga, era l'any 1974.

L'any 1976 vaig fer tandem amb en Llorenç Tomàs i Sastre i, per un espai de vint anys, vàrem viatjar plegats al colomer de Lluçmajor, a la carretera de Ciutat, d'aquesta època tenc molts bons records. Foren anys d'una intensa vida professional i si no em vaig desconnectar de la colombofilia activa va esser gràcies al meu soci i amic, Llorenç, ell fou el que mantengué al nostre colomer a un primer nivell dintre de la colombofilia il·lenca, manejava els coloms i duia tot el

"cotarro". En aquells anys férem un primer insular de Cap de Bou, subcampions de la Deportiva, uns anys en que hi viatjàrem, vengué el colom de Lisboa, tenguérem un colom quatre vegades viatjat de Gran Fons (fou cronometrat en tres ocasions). Però com ja t'he dit, si vàrem sobresortir en aquells anys, fou gràcies a en Llorenç que vivia els coloms i jo l'únic que feia era venir per aquí.

Des de la temporada 1997 he viatjat, una altra vegada, en solitari, "perquè en Llorenç me va abandonar i

els coloms i la teva manera de jugar-los a les curses de velocitat, fons i gran fons. Per això hem preparat unes quantes preguntes.

Quant als reproductors

Quines línies segueixes dintre del teu quadre reproductor?

Per a mi, aquí en Mallorca, hi ha tres línies que destaquen i són els coloms de Ca mestre **Pere Joan**, els "Somolosquis" de la subhasta de coloms anglesos de l'any 1975, que es

jo me sent abandonat".

Han estat dues temporades bones a nivell social. La primera vaig aconseguir un segon de la General, segon de Designats i quart de Seguretat i tercer de la Regularitat d'Eivissa, a més d'un primer de Madrid a nivell social i un segon a nivell de III Trofeu Ciutat de Lluçmajor.

I en aquesta darrera temporada, 1998, ha aconseguit, a nivell social, un primer de la General, un primer de Designats, un tercer de la Seguretat i primer de la regularitat d'Eivissa a més de cronometrar de Fons i Gran Fons.

Ara ens agradaria conèixer un poc quines són les teves idees sobre

va fer a l'Hotel Bahía de Palma, a s'Arenal, i els coloms de la parella n° 8 de Can Castor-Osorio. Aquestes línies ja tenen els seus anys i avui estan molt mesclades, però tenc la sort de tenir alguns dels seus descendents dintre del meu quadre, que encara em donen uns bons viatgers. I ara l'estic reforçant amb coloms meus i externs.

En els dos darrers anys he introduït coloms de l'amollada internacional de Barcelona, belgues, francesos... que esper que donin un alt rendiment.

Que cerques a l'hora d'introduir un nou reproductor?

Cerc el que em manca. Cerc un mascle si és el que me falta o bé una femella si és el que me manca per fer una parella al meu gust.

El primer punt que mir és la sang, ha de venir de casta de bon viatger. Ell, els seus pares o germans han d'haver estat bons viatgers en la distància que a mi m'interessa reforçar.

El segon punt és que l'animal ha d'estar ben fet i més que això ha d'estar ben equilibrat. L'hem de trobar bé dins la mà. I en tercer lloc ha de treure més o manco bé. A casa els reproductors es retiren sols i en poc temps si no donen el resultat que cerc. D'altres els retira la natura, tenc coloms que tenen tretze i catorze anys i si fessin ous els covaria jo, si pogués.

Que penses respecte de la consanguinitat?

Ara he començat a caminar per aquesta línia, fins a les hores no l'ha via toçada, i no puc dir-te res dels resultats, l'any que ve podrem parlar-ne. I si hi vaig és que són manies, tot-hom hi va i jo... No sóc massa addicta a aquesta modalitat, però...

Quan fas les parelles?

Les faig en el mes de desembre o gener, ara, és el moment de tornar juntar les parelles que m'han donat bon resultat amb els seus fills i fer les noves amb els coloms seleccionats.

I respecte del menjar?

El menjar dels reproductors, una vegada junts, ha de ser el més variat possible. I s'ha de tenir molt present la necessitat que tenen de verdura, minerals i sals, que els coloms que tenen llibertat cerquen pel seu compte.

Però el més important és la salut, tant amb els reproductors com amb els viatgers.

Respecte dels colomins

Quin procés segueixen els teus colomins?

Els colomins als trenta dies, més o manco, són separats dels seus pares, depèn de si saben menjar tots sols i duen un bon desenvolupament. Hi ha coloms que necessiten més temps uns que els altres. Seguidament comença l'aprenentatge.

Eliminació o selecció?

Selecció. Tenc molt difícil eliminar un colomí de pocs dies, intent salvar-lo i només ho faig amb aquells casos extrems, extrems, són tot el contrari del que diuen les regles. I, això, que sóc ben conscient de que és necessari eliminar colomins i que hauria de fer-ho. En mat molts pocs, però molt pocs, si no els mat abans des dos dies ja no els mat. Per tant, selecció. I són ells els que la fan.

Com fas aquesta selecció?

Crec, que no ho has de demanar, tenc una cinquantena de coloms per viatjar en aquesta temporada de curses, de més de cent colomins anellats. Crec que la millor selecció és la que fa la gàbia, una amollada darrera l'altre des que piulen, és el millor remei a la superpoblació que tenen molts dels nostres colomers i la manera de triar el gra de la palla.

Parlem un poc de la sanitat al colomer

Quina importància li dónes?

Tota, tota. El més important a un colomer és la salut de les aus i és per tant el punt que més s'ha de tenir present.

Com?

Amb mesures preventives. Tractaments per erradicar els paràsits interns i externs i vacunes de les malalties més comunes. És el que fa tot-hom, prevenir la salmonelosi, la coccidiosi i tricomoniasi i, vacunar de Newcastle i pigota.

A més s'han de fer nets els colomers diàriament, si és possible (a mi me resulta molt difícil fer-ho i he cercat solucions com és el retxat a terra i fer els nidals diàriament), canviar l'aigua sovint, posant-hi llimona, oli de bacallà i oli d'all, successivament (d'oli, una cullereta de cafè). Beuen aigua clara un pic a la setmana.

Quina importància dónes al bany dels coloms?

Molta, molta, molta. Consider que s'han de banyar cada dia. Els meus no ho fan, però es banyen tres o quatre pics a la setmana, tant a l'estiu com a l'hivern, normalment amb aigua tota sola però un pic a la setmana hi pos "Poudre de Bain" de la casa Natural.

I quant al menjar?

Les mescles les faig jo, i no hi ha molta diferència entre la mescla de repòs i la mescla de curses. Per a mi té molta importància el que siguin mescles variades, on hi hagi tot tipus de gra. Però els que es mantenen al llarg de l'any són l'ordi, al matí, i la mescla a la tarda. A la temporada de curses vaig augmentant la quantitat de blat de les índies, dins la mescla de la tarda, i a l'ordi i a les pipes del matí, hi afegeixo, arròs amb closca, a mesura que ens feim lluny, i a l'època de muda, el que augmenta és l'ordi i les pipes, reforçades pels cacauets, cosa que els encanta (alguns, per un cacauet arriben a venir-lo a cercar a la boca).

I ara parlem una mica del vol

Quants de coloms, per a aquestes curses que ens vénen?

Coloms per viatjar, cinquanta tres, de més de cent colomins anellats.

A l'hora de viatjar, quins són els teus preferits, els mascles o les femelles?

M'és indistint, el que té importància és la forma en que es troba l'individu. El que comanda és la forma del colom i és indistint el sexe.

Quin temps fas viatjar els coloms?

Els pocs que queden, després d'una temporada de curses, viatgen un màxim de dues o tres temporades. Amb aquest temps de curses l'animal ha d'haver fet uns quants fons i un o dos grans fons. Si arriba al final de la tercera temporada passa directament a la reproducció on seran els seus fills o néts el que responguin per ell, perquè un colom que ha fet tres fons i un gran fons o dos fons i dos gran fons, per a mi té qualque cosa. Algunes vegades, molt poques, torna a l'equip de vol.

Quin temps de descans entre cursa i cursa?

No me sap gens de greu, repetir els coloms a les Eivisses. Les velocitats ja són una altra cosa, crec que hi ha d'haver una setmana entre i entre. Però això depèn d'altres factors, la cursa, si ha estat fàcil, amb bon temps i vent a favor, o difícil i les condicions, la forma, amb que es troba l'animal, són el que fan que el temps de descans sigui més o menys llarg.

Com fas que un colom agafi la "forma" desitjada?

Salut, netedat i bon menjar, i poc a poc el colom, per si mateix, va agafant la forma.

Com saps que un colom està en "forma"?

Vaig a cercar en Miquel "es Barralet" No, no sé explicar-ho, me resulta molt difícil. Per a mi, ell mateix t'ho diu. Un colom està bé quan es posa i rebota, quan és un mascle i dintre del colomer et fa senyes que és l'amo i si és una femella, quan un mascle li bramula, aviat se n'adona, i sobretot fora del colomer. Tenc els coloms molt a lloure i estic molt amb els coloms, és el secret.

Algun tractament preventiu durant l'època de curses?

A ser possible cap. No m'agrada punyir-los a l'època de curses i només ho faig si no hi ha altre remei.

El que si faig és eliminar a tot colom que durant aquesta època veig un poc malalt. Si bé tenc dificultat per

← eliminar a un colomí, no en tenc per eliminar un colom del colomer de vol, ja que el més important és la salut del grup de viatgers.

Vol lliure o forçat?

Tenc molt de temps els coloms en llibertat i per tant volen pel seu compte, ara bé, m'agrada forçar una mica, mitja hora el matí i mitja hora a la tarda a l'època de curses. Temps que es va allargant a mesura que ens feim a lluny.

De totes formes un colom que té molta llibertat, com és el cas dels meus, vola ben bé una hora cada dia pel seu compte, ara per un tro, ara per un renou fort, per una màquina que de sobte es posa en funcionament, els coloms parteixen una vegada i un altra.

Quins incentius empres per potenciar l'instint de tornar de fons i gran fons?

Volant al natural, juec amb el niu, ous o colomins, indistintament. En els dos darrers anys he viatgat coloms aparellats amb ous o colomins a fons i gran fons obtenint bons resultats, tant amb una posició com amb l'altra. Vaig alerta a fi que el colom quan arriba trobi el niu amb la mateixa situació amb el que l'ha deixat, si tenia ous, que trobi naixents i si eren colomins que els trobi; això, és possible fent canvis i utilitzant parelles dides. Ara bé, record que en els anys que vaig viatgar amb en Llorenç, engabiàvem coloms que no anaven aparellats perquè estaven en forma i els resultats també eren bons.

Amb els coloms viatjats, he utilitzat la modalitat de consort, és a dir, deixar el masele o la famella amb el que estan aparellats fora de les curses amb la finalitat que a la tornada l'esperin al niu. Record haver-ho fet amb la femella de Lisboa, amb aquesta quatre grans fondos, amb el pardo... coloms ja viatjats uns quants d'anys i amb bons resultats.

A quina edat creus que un colom dona més rendiment a les curses?

En això no vull opinar... resulta que cronometram coloms de Llarga Distància que els manquen dues plomes per canviar i en canvi hi ha coloms viatjats amb dos fondos o gran fondos, que no vénen d'aquella mateixa cursa. Crec que a Mallorca s'han de viatjar els coloms fins que es perden i si no els hem de llevar.

I quant a les línies de vol, què penses?

Crec que les millors són les que duen la direcció sud-oest, per damunt les del ponent. Però sóc de l'opinió que els coloms vendrien bé de totes direcció i som nosaltres el que tenim manies.

Pens que el sistema per provar una nova línia no és l'emprat fins a les hores, una o dues amollades dins la temporada de curses. Crec que el sistema ha d'esser un altre, fer dues o tres temporades completes amb una direcció, mantenint els punts d'amollada seleccionats el primer any i deixant les altres línies totalment. Així, possiblement tendríem els mateixos o millors resultats que els que tenim ara.

I de Lisboa, què?

Una assignatura pendent, sense

Un altre problema és l'insularitat, que fa augmentar les pèrdues. Jo que vaig molt a Barcelona, veig que l'afició va augmentant de mica en mica però d'una manera segura, ja que les seves pèrdues són poques i per tant la pràctica d'aquest esport és més factible. També les curses lis resulten més econòmiques.

Avui, si el club llucmajorer es manté és gràcies a les subvencions de l'Ajuntament i a les aportacions dels nostres patrocinadors, Indústries SEMAR, ALUMSA i Maimó, Gelabert, Bar Pou, Femenias, Joan Servera, SYP... i molts més que amb la mesura de les seves possibilitats ens ajuden.

I del Club que en penses?

El Club està vivint una època dau-

cap dubte. Desig tornar a aquest punt, i cronometrar. Si els catalans ho fan, perquè no nosaltres. És una espina que s'ha de treure.

I per acabar, com a soci i president del nostre club, com veus el nostre esport?

Té molt de mal, i té molt de mal perquè és un esport molt car i per tant minoritari i els pocs joves que surten tenen moltes dificultats per arrelar. Cosa que no passa a Bèlgica o Holanda on aquest esport està molt professionalitzat.

Les amollades, el menjar, les instal·lacions... són cars i s'hi ha de dedicar molt de temps. En Llorenç els viu molt, i es per tant un bon colomista i l'any passat en Julià no va tenir els resultats a què ens té acostumats degut a la manca de dedicació. És un problema econòmic i de temps.

rada, no crec que en els darrers anys de la columbòfila mallorquina hi hagi un club que hagi tengut tants bons resultats esportius com el nostre, es d'esperar que això es mantengui.

Gràcies, Joan per les teves paraules... I esper que aquells que creien que amb la desfeta del tandem Janer i Tomàs aquests dos colomistes, en Llorenç Tomàs i Sastre i en Joan Janer i Andreu, passarien a ser dues segones figures dintre de la colombofilia il·lenca i que s'han vist sorpresos quan l'any 1997 en Llorenç feia Campió Absolut i enguany quan ha estat en Joan Janer el que se n'ha duit el títol tan desitjat se segueixin sorprenent. ♦

Entre noltros

Dades extretes del registre oficial del Jutjat de Lluçmajor.

Naixements

- Alexander John Punter,
fill de Andreas i Laura, nasqué el 28-1-99.
- Pere Pujol Tomàs,
fill de Mateu i Catalina, nasqué el 30-1-99.
- Julià Pujol Tomàs,
fill de Mateu i Catalina, nasqué el 30-1-99.
- Liam Dean Rubinocci Herman,
fill de Daniel Paul i Kelly Sue, nasqué el 3-2-99.
- Marta Garrido Ferrer
filla de Francisco i Margarita, nasqué el 8-2-99.
- Laura Garrido Ferrer,
filla de Francisco i Margarita, nasqué el 8-2-99.
- Josep Giménez Puigserver,
fill de Juan José i Maria, nasqué el 17-2-99.
- Maria Antònia Noguera Calafat,
filla d'Antoni i Jerònia, nasqué el 20-2-99.

Defuncions

- Joan Ferragut Cirer, morí el 31-1-99 als 86 anys.
- Matias Mas Ballester, morí el 31-1-99 als 99 anys.
- Antoni Calafat Noguera, morí el 2-2-99 als 96 anys.
- Alois A.J.D. Watschong, morí el 7-2-99 als 83 anys.
- Antoni Salvà Caldés, morí el 12-2-99 als 83 anys.
- Miquela Bover Sansó, morí el 14-2-99 als 99 anys.
- Margalida Nadal Company, morí el 29-1-99 als 80 anys.
- Magdalena Contestí Vidal, morí el 18-2-99 als 87 anys.
- Bernat Cerdà Cañellas, morí el 18-2-99 als 93 anys.
- Magdalena Tomàs Rafal, morí el 19-2-99 als 87 anys.
- Manuel Rodríguez Ordóñez, morí el 18-2-99 als 57 anys.
- Bartomeu Roig Garcias, morí el 19-2-99 als 88 anys.

Matrimonis

Per raons de trasllat del Jutjat de Pau al nou local no ens ha estat possible recollir els matrimonis inscrits aquest mes, que sortiran el proper número de la revista. Disculpau el retard.

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

ANTÒNIA ISERN

major

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL
Pedro Noguera Ensenyat

AGENT OFICIAL Taller autoritzat

ŠKODA
automòbils **piva motor s.a.**
C/ Riuol, 30 - Tel. 66 22 13

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

PERRUQUERIA PUIGSERVER

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

Passatemps

Sopa de lletres

6 puigs del terme de Lluçmajor

Pes forat d'es moix

"Por el dinero baila el perro" diu el refranyer castellà.

Hi deu haver algun altre país on, per vendre un producte que es ven a tota la població se'n faci la propaganda només en un idioma estranger?

Els catalans tenen fama de doblersers, però també estimen el seu país, la seva cultura i el seu idioma, com ho fan els castellans.

Certs "mercadors" mallorquins, pel mateix preu del que venen (gasoil, finques o cases) regalen un poc de la nostra identitat.

I és que "del que no ens costa res i no estimam se'n pot donar molt".

50

Solució del mes passat

- Ferrer
- Forjador
- Calderer
- Campaner
- Armer
- Trinxeter
- Llauner
- Picaroler
- Vidrier

COSMÉTICA
 PERFUMERIA
 REGALS
 ROBA INTERIOR

Infants, home i dona
 Cursos de Brodats Artesans

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

Gorg Blau de Viatges

SORTIDES DE SETMANA SANTA

Estambul.....61.600'-

Venècia.....69.800'-

París.....79.900'-

Londres.....57.800'-

C/. Mallorca, 2 - Fax: 971 44 50 35
 Tel.: 971 44 50 42 - 971 44 50 43 (S'Arenal)

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)
Pediatría
Cardiologia i Aparell Respiratori
Aparell Digestiu
Anàlisis Clíniques
Cirurgia General
Cirurgia Vascular
Neurocirurgia
Cirurgia Plàstica i Reparadora
Nutrició i Dietètica
Ginecologia i Obstetrícia
Dermatologia
A.T.S. (Infermeria)

LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9'00 h.
a les 21'00 h.

IMEQBA
CAN PLANAS

Clínica Dental
Ortodòncia
Maxilo Facial
Psiquiatria
Psicologia
Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
Ortopèdia
Rehabilitació i Fisioteràpia
Oftalmologia
R.X. Radiologia ...
Podologia
Centre Auditiu

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO CAJA SALUD
MEDIFIATC - GROUPAMA - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - VITALICI
L'ALIANÇA - WINTERTHUR - ASEPEYO - L'ESTRELLA - ALLIANZ-RAS - MUTUA D'ACCIDENTS:
FIMAC - FREMAP - LA BOREAL

Plaça d'Espanya, 56 - Tel.: 971 12 00 64 - Fax: 971 120 426

SYP

SERVEI I PREU

Provau la nostra marca
CONSUMER
Vos agraïrem que ens doneu
la vostra opinió

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

SEAT

Rubí Automòviles Llucmajor, S.L.

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

NUEVO SEAT TOLEDO. NACIDO PARA SEDUCIR

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

Ronda Ponent, 27 - Tel. 66 01 70

PRE-REVISIONS ITV ESPECIALITAT EN FRENS

És convenient visitar el taller abans de passar per la ITV.
La nostra butxaca ens ho agrairà.